

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 26. 10. 2019

Število objav: 23

Internet: 20

Tisk: 3

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 0

Inženirska zbornica ...: 1

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 5

Zakon o ... načrtovanju: 0

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 1

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 17

Internet	Naslov	Izračuni, ki govorijo v prid leseni gradnji		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Zurnal24.si; 709.105, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 13	Avtor	K. M.		
	Teme	Gradbena parcela		
Povzetek	...predelavo in druge procese, ki so potrebni pred vgradnjo posameznega materiala, niti o energiji, potrebni za prevoz surovine do proizvodnje, in od tam do gradbene parcele . Še manj se sprašujemo, kaj se bo zgodilo z materiali, ko bodo odslužili. Sivo energijo običajno zanemarimo Govorimo o sivi energiji, ki jo v procesu...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Sta.si; 520.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Slovensko gospodarstvo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 14	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dejavnostih. Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v gradbeništvu (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke), kažejo podatki statističnega urada. Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih...			

Internet	Naslov	DZ skozi predlog novele zakona o trgu dela		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Sta.si; 520.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Državni zbor; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 15	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...izobraževanje ter izpit, je poudaril. Kar nekaj pripomb pa je bilo tudi na zahteven položaj delavcev v izrazito sezonskih panogah, kot sta turizem ali gradbeništvo . Te težave namerava država reševati tudi s spremembami zakona, ki ureja evidentiranje delovnega časa. "Upamo, da boste imeli to pobudo v kratkem oziroma...			

Internet	Naslov	Vasle po seji sveta ECB: nujni ukrepi za povečanje rasti		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Delo.si; 463.596, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 17	Avtor	M. J.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...povpraševanja. Podjetja v evrskem območju poročajo o nadaljnjem upadu naročil in proizvodnje tudi v drugi polovici letošnjega leta. Ob tem ostajata aktivnost v gradbeništvu in potrošnja gospodinjstev robustni, saj se povpraševanje po posojilih gospodinjstev še naprej povečuje. Izgledi glede zaposlovanja se nekoliko poslabšujejo,...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Vecer.com; 396.658, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 20	Avtor	STA, A. L.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dejavnostih. Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v gradbeništvu (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke), kažejo podatki statističnega urada. Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih...			

Internet	Naslov	Za Bremčeve iz Bohinja po zemljskem plazu 60.000 evrov odškodnine		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 322.436, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 23	Avtor	Petra Mlakar		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...konstrukcija, ki bi jo hiša na takem pobočju potrebovala, bi sicer večkratno preseгла naložbo v gradnjo same hiše. Vendar pa ti dokumenti zaradi pomanjkljive gradbene zakonodaje niso obvezni za pridobitev gradbenega dovoljenja, za katerega po mnenju sodnega izvedenca zadošča že izjava odgovornega projektanta. Bohinjcev sodni postopek...			

Internet	Naslov	KPL napoveduje svoj propad: Grdo so delali z delavci, zato so odklopljeni od javnega denarja		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Finance.si; 149.304, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 32	Avtor	Simona Toplak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...KPL napoveduje svoj propad: Grdo so delali z delavci, zato so odklopljeni od javnega denarja Več iz teme. Obveščaj me o novih člankih: gradbeništvo dodaj pravosodje dodaj javna naročila dodaj infrastruktura dodaj ceste dodaj podjetja dodaj Čas branja: 8 min SHRANI 0 25.10.2019 09:00...			

Tisk	Naslov	Po enajstih letih odškodnina zaradi plazu		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Dnevnik; 107.900, Slovenija	Stran: 12	Površina: 416 cm ²
	Rubrika, Datum	Slovenija; 26. 10. 2019		
Stran v zbirki: 34	Avtor	Petra Mlakar		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...konstrukcija, ki bi jo hiša na takem pobočju "potrebovala, bi sicer večkratno preseгла naložbo v gradnjo same hiše. Vendar pa ti dokumenti zaradi pomanjkljive gradbene zakonodaje niso obvezni za pridobitev gradbenega dovoljenja, za katerega po mnenju sodnega izvedenca zadošča že izjava odgovornega projektanta. Bohinjcev sodni postopek...			

Tisk	Naslov	Je vodja gradnje arhitekt ali gradbeni inženir?		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Delo - Sobotna priloga; 70.000, Slovenija	Stran: 29	Površina: 300 cm ²
	Rubrika, Datum	Sobotna priloga; 26. 10. 2019		
Stran v zbirki: 35	Avtor	Tomaž Krištof, Matjaž Cerovac		
	Teme	Inženirska zbornica Slovenije, Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...predajajo strokovna opravila pravnim podjetnikom, ti pa se na tehnične stroke sploh ne spoznajo ... In kolobocija je tu. Pogreša se tudi odločna vloga Inženirske zbornice Slovenije , ki pa je žal ni. Tako bomo uničili rudarsko in gradbeno stroko, imeli pa bomo lepe fasade, kar je delo arhitektov. V celoti se strinjam s prispevkom g....			

Internet	Naslov	Sodobni graščaki		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Mladina.si; 65.754, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 44	Avtor	Vasja Jager		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...preprečil. Prav tako ti ljudje od svojega bogastva širši skupnosti odmerijo relativno gledano le fičnike. Slovenija namreč nima učinkovitega progresivnega davka na nepremičnine , ki bi primerno obdavčil tovrstna sorazmerja in zagnal ponudbo na trgu. Pravzaprav nima niti nevtralnega in nesorazmernega nepremičninskega davka, ki ga...			

Internet	Naslov	Sodobni slovenski graščaki		
Zaporedna št. 11	Medij; Doseg	Mladina.si; 65.754, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 52	Avtor	Vasja Jager		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...preprečil. Prav tako ti ljudje od svojega bogastva širši skupnosti odmerijo relativno gledano le fičnike. Slovenija namreč nima učinkovitega progresivnega davka na nepremičnine, ki bi primerno obdavčil tovrstna sorazmerja in zagnal ponudbo na trgu. Pravzaprav nima niti nevtralnega in nesorazmernega nepremičninskega davka, ki ga...			

Internet	Naslov	KPL napoveduje svoj propad: Grdo so delali z delavci, zato so odklopljeni od javnega denarja		
Zaporedna št. 12	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 61	Avtor	Simona Toplak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...KPL napoveduje svoj propad: Grdo so delali z delavci, zato so odklopljeni od javnega denarja Več iz teme. Obveščaj me o novih člankih: gradbeništvo dodaj pravosodje dodaj javna naročila dodaj infrastruktura dodaj ceste dodaj podjetja dodaj Čas branja: 8 min SHRANI 4 25.10.2019 09:00...			

Internet	Naslov	Za Bremčeve iz Bohinja po zemeljskem plazu 60.000 evrov odškodnine		
Zaporedna št. 13	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 64	Avtor	Petra Mlakar		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...konstrukcija, ki bi jo hiša na takem pobočju potrebovala, bi sicer večkratno preseгла naložbo v gradnjo same hiše. Vendar pa ti dokumenti zaradi pomanjkljive gradbene zakonodaje niso obvezni za pridobitev gradbenega dovoljenja, za katerega po mnenju sodnega izvedenca zadošča že izjava odgovornega projektanta. Bohinjcev sodni postopek...			

Internet	Naslov	Izredna seja zaradi Podbreznika		
Zaporedna št. 14	Medij; Doseg	Dolenjskolist.si; 39.925, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 65	Avtor	M. M.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...občina skupaj s še nekaterimi zasebniki, ki večinoma tam že imajo svoje prostore, kot so Enigma – kreativne rešitve, Sorex marketing, Kerograd podjetje za gradbeništvo Novo mesto in Mikrografija, odločila za skupen nakup. S tem načrtom je občinski svet na zadnji redni seji v začetku tega meseca tudi soglašal, a je DUTB...			

Internet	Naslov	Oktobrsko razpoloženja nabavnikov simbolično višje		
Zaporedna št. 15	Medij; Doseg	Si21.com; 10.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 68	Avtor	GZS		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...septembru 2019, kar je bilo na zgornji meji našega intervala pričakovanj (70-odstotna verjetnost) ter odraža nekoliko slabše razpoloženje pri potrošnikih, v gradbeništvu in storitvenih dejavnostih. Glede na oktober 2018 je bil kazalnik gospodarske klime v oktobru 2019 nižji za 7,5 odstotne točke. Slabšanje razpoloženja...			

Tisk	Naslov	Vsak dan je prekratek		
Zaporedna št. 16	Medij; Doseg	IRT 3000; , Slovenija	Stran: 8	Površina: 1.287 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 72	Avtor	Miran Varga		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...poklicev in promocije večje vključenosti žensk v raznovrstne inženirske poklice. Prav vsak posameznik si zasluži vse pohvale in čestitke, spreminjate svet! Gradbeništvo je pogosto označeno za povsem moško panogo. Ste imeli kaj težav z uveljavljanjem med moškimi kolegi? Drži, da je večina kolegov moškega spola, vendar se...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje še naprej pada		
Zaporedna št. 17	Medij; Doseg	Stat.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 74	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...odstotne točke). Na raven gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v gradbeništvu (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke). Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih in kazalnik zaupanja v trgovini...			

Internet	Naslov	Zaupanje v gradbeništvo in trgovini na drobno nižje kot v septembru 2019		
Zaporedna št. 18	Medij; Doseg	Stat.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 76	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Vrednost kazalnika zaupanja je bila v oktobru 2019 v gradbeništvu in trgovini na drobno nižja, v predelovalnih in storitvenih dejavnostih pa enaka kot v septembru 2019. Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih enak...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša		
Zaporedna št. 19	Medij; Doseg	Findinfo.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 77	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dejavnostih. Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v gradbeništvu (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke), kažejo podatki statističnega urada. Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih...			

Internet	Naslov	Konjice: V Konusovo cono' vsak dan na delo več sto ljudi		
Zaporedna št. 20	Medij; Doseg	Novice.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 81	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...zaposlujejo še 39 sodelavcev na lokaciji v Velenju. Ukvarjajo se s predelavo termoplastičnih materialov, večino izdelkov za številne različne kupce (v gradbeništvu , avtomobilski, pre-hrambni in elektro industriji) pa izvozijo. "S preteklim nakupom poslovnih prostorov v neposredni bližini in zemljišča v novi industrijski...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša		
Zaporedna št. 21	Medij; Doseg	Iusinfo.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 83	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dejavnostih. Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v gradbeništvu (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke), kažejo podatki statističnega urada. Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih...			

Internet	Naslov	Izredna seja zaradi Podbreznika		
Zaporedna št. 22	Medij; Doseg	Novice24.net; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 84	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...občina skupaj s še nekaterimi zasebniki, ki večinoma tam že imajo svoje prostore, kot so Enigma – kreativne rešitve, Sorex marketing, Keragrad podjetje za gradbeništvo Novo mesto in Mikrografija, odločila za skupen nakup. ...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje ponovno slabše		
Zaporedna št. 23	Medij; Doseg	Morel.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 10. 2019		
Stran v zbirki: 85	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...(4,7 odstotne točke). Na raven gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v gradbeništvu (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke). Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih in kazalnik zaupanja v trgovini...			

Izračuni, ki govorijo v prid leseni gradnji

AVTOR K. M.

PINTEREST

Pri načrtovanju gradnje nove hiše je pogosta dilema graditeljev lesena ali zidana hiša. Predstavljamo okoljski vidik ene in druge odločitve.

Materiale za gradnjo hiše najprej vrednotimo po njihovih lastnostih, ki so pomembne pri določenem namenu uporabe, v naslednjem koraku pa na odločitve, katere izbrati, vplivajo njihova cena ter tehnologija in čas gradnje. Pri graditeljih lahko prevlada tudi subjektivno stališče, poseben odnos, ki ga imajo nekateri do lesene, in drugi do zidane gradnje.

Pri masivni ta največkrat temelji na vkoreninjeni tradiciji in prepričanju, da je večna, pri leseni pa na pozitivnem odnosu do lesa kot naravnega materiala ter s tem tudi do okolja.

Vse več graditeljev se zaveda pomena učinkovite rabe energije v hišah, saj se ta občutno pozna predvsem v njihovi denarnici, ker so stroški za ogrevanje in hlajenje manjši kot v starejših energijsko neučinkovitih hišah, skoraj nihče pa ne razmišlja o vsej energiji, porabljeni za proizvodnjo, predelavo in druge procese, ki so potrebni pred vgradnjo posameznega materiala, niti o energiji, potrebni za prevoz surovine do proizvodnje, in od tam do **gradbene parcele**. Še manj se sprašujemo, kaj se bo zgodilo z materiali, ko bodo odslužili.

Sivo energijo običajno zanemarimo

Govorimo o sivi energiji, ki jo v procesu gradnje, med uporabo stavbe in po tem, ko dokončno izpolni svoj namen, praviloma zanemarimo. Upoštevana siva energija in LCA (angl. life cycle assessments) kažeta glavno in najpomembnejšo dodano vrednost lesa in lesnih izdelkov v primerjavi z drugimi gradbenimi materiali.

PROFIMEDIA

Analiza življenjskega cikla je analitsko orodje, s katerim lahko sistematično in objektivno ovrednotimo vse bistvene vplive, ki jih ima material, izdelek ali storitev na okolje v svoji življenjski dobi.

Les kot gradbeni material in material za posamezne elemente hiše z vidika življenjskega cikla (LCA) in ogljičnega odtisa nima konkurence, saj beton, opeka, jeklo, aluminij in plastične mase od nastanka do časa, ko jih zavržemo oziroma se njihov cikel sklene, bistveno bolj obremenjujejo okolje.

Od zibelke do groba in spet do zibelke

Za ovrednotenje LCA obstaja več metodologij, s katerimi analizirajo različne vplive na okolje, vendar so v zadnjem času prevladujoče teme teh analiz predvsem toplogredni plini, med katerimi prevladuje ogljikov dioksid.

LCA lahko zajema različne faze življenjskega cikla posameznega predmeta:

- prva in najkrajša je od zibelke do izhoda, kar pomeni od izvora do predelave v tovarni ali neki industriji in izhoda iz nje,
- druga je od zibelke do groba, kar pomeni, da se po predelavi in uporabi cikel konča z razgradnjo odsluženega izdelka,
- tretja je od zibelke do zibelke, za katero velja, da odsluženi izdelek recikliramo in uporabimo kot surovino za nov izdelek.

Življenjski cikel lesa lahko analiziramo v zadnji, najdaljši fazi, saj ga lahko predelamo v druge izdelke, čisto na koncu pa uporabimo kot energent.

Les ima najmanjši ogljični odtis

To potrjujejo podatki raziskav in izračunov z različnih koncev sveta. Prvi zanimiv podatek je ta, da ima lesena hiša v fazi od zibelke do izhoda, torej do takrat, ko zapusti proizvodnjo, negativen ogljični odtis, in sicer minus 0,17 tone na kvadratni meter, saj les skladišči več ogljikovega dioksida, kakor se ga sprosti pri njegovi predelavi.

Drevo skladišči ogljikov dioksid v procesu fotosinteze med rastjo. Kakor navaja dr. Niko Torelli V članku *Les zares*, vsebuje kubični meter sveže bukovine 287 kilogramov ogljika ali 1052 kilogramov ekvivalentov ogljikovega dioksida, kubični meter smrekovine pa na primer 740 kilogramov ekvivalenta ogljikovega dioksida, v povprečju pa 900 kilogramov.

PROFIMEDIA

Če bi kubični meter aluminija, betona, jekla in plastike nadomestili z lesom, bi za vsak kubični meter izpuste ogljikovega dioksida zmanjšali za 1,1 tone, je drug podatek, ki govori v prid lesu.

Zelo zgovorni so tudi podatki švicarskega urada za okoljsko kemijo, ki je izračunal količino sive energije, potrebne za proizvodnjo različnih materialov in elementov, ki se vgrajujejo v hiše.

O gradbenih materialih so ugotovili naslednje:

- za proizvodnjo trislojne lesene plošče se porabi 7,5 MJ/kg,
- za žagan, naravno sušen les 1,7 MJ/kg,
- za opečni zidak od 2,39 do 3,08 MJ/kg,
- za plinobetonski zidak 4,72 MJ/kg,
- za ekspanzirani polistiren 105 MJ/kg,
- za kameno volno 15,7MJ/kg

- za celulozna vlakna, ki jih največkrat uporabijo v lesenih hišah, pa le 3,6 MJ/kg.

K temu dodajmo še številke iz prej omenjenega članka. Siva energija za tehnično sušen les znaša 880 MJ/m³, za vezan les je 5720 mJ/m³, za iverko 4400 in za lepljene nosilce 2530. Vendar je tudi to zelo malo, glede na to, da je siva energija za PVC 93.620, jeklo 151.200 in aluminij 515.700 MJ/m³.

Če pogledamo še vrednosti za okna, ugotovimo, da je za proizvodnjo navadnega okenskega okvirja iz aluminija in stekla treba vložiti 2600 MJ/m², za enako okno s PVC-okvirjem 900 MJ/m², in za leseno 350 MJ/m².

Lesene hiše tudi do dvakrat manj obremenjujejo okolje

Na Novi Zelandiji so primerjali LCA za tri primerljive hiše, grajene iz različnih materialov. Za hišo iz betona so izračunali, da je njen ogljični odtis 1,92 tone na kvadratni meter. Pri stavbi iz jekla je ogljični odtis 1,95 tone na kvadratni meter. Za leseno hišo, ki ima vgrajena tudi lesena okna, predelne stene, tla in stropove, so izračunali, da je njen ogljični odtis 1,49 tone na kvadratni meter. Razlika v količinah bi bila še večja, če bi v LCA prav tako upoštevali možnosti recikliranja posameznih materialov, torej od zibelke do zibelke.

PROFIMEDIA

Še bolj zgovorni so podatki o primerjavi lesene in iz opeke zidane hiše, ki so jo naredili na univerzi Zvolen na Slovaškem. Razlika v ogljičnem odtisu med eno in drugo je kar dvakratna, v prid lesene hiše seveda. Analiza LCA je pokazala, da bo lesena hiša okolje obremenila s 47,5 tonami ekvivalenta ogljikovega dioksida, zidana pa kar s 103 tonami.

Ogljični odtis lesa je torej precej manjši kot pri drugih materialih, v svojem življenjskem ciklu predstavlja skladišče ogljikovega dioksida, za njegovo predelavo se rabi veliko manj energije, izrabljenega lahko recikliramo in predelamo v druge izdelke, v zadnji fazi pa ga uporabimo tudi kot energent.

Več o gradnji in obnovi najdete [tukaj](#).

Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša

Gospodarsko razpoloženje se je oktobra znova poslabšalo. Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila za 0,7 odstotne točke nižja kot septembra in za 7,5 odstotne točke nižja kot oktobra lani. Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je najbolj vplivalo slabše razpoloženje med potrošniki, na letni pa v predelovalnih dejavnostih.

Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke), kažejo podatki statističnega urada.

Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih in kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tokrat nista vplivala na poslabšanje gospodarskega razpoloženja.

Na letni ravni je na poslabšanje gospodarskega razpoloženja vplivalo predvsem poslabšanje razpoloženja v predelovalnih dejavnostih (za 4,3 odstotne točke), pa tudi v storitvenih dejavnostih (za 1,3 odstotne točke), med potrošniki (za 1,2 odstotne točke) in v **gradbeništvu** (za 0,7 odstotne točke).

Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tudi na letni ravni ni vplival na poslabšanje gospodarskega razpoloženja.

Statistični urad je danes objavil tudi podatke o poslovnih tendencah v oktobru. Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih je oktobra na mesečni ravni ostal nespremenjen, na letni ravni je upadel za 11 odstotnih točk, od dolgoletnega povprečja pa je bil nižji za eno odstotno točko.

Na mesečni ravni se je izboljšal kazalnik pričakovana proizvodnja (za pet odstotnih točk). Kazalnika zaloge končnih izdelkov in skupna naročila sta se poslabšala za tri odstotne točke.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila oktobra za eno odstotno točko nižja kot mesec prej, enaka kot oktobra lani in za sedem odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja.

Od kazalnikov stanj in pričakovanj so se izboljšali kazalniki pričakovane prodajne cene, poslovni položaj in obseg zalog, medtem ko so se ostali kazalniki poslabšali. Kazalnik pričakovano zaposlovanje ostaja nespremenjen.

Vrednost kazalnika zaupanja v **gradbeništvu** je bila na mesečni ravni nižja za štiri odstotne točke, na letni pa za 14 odstotnih točk. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem je bila višja za 18 odstotnih točk.

Kazalnik skupna naročila se je znižal za sedem odstotnih točk, vrednost kazalnika pričakovano zaposlovanje pa je ostala enaka kot prejšnji mesec.

Vrednost kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bila glede na september nespremenjena, glede na lanski oktober pa za pet odstotnih točk nižja. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem se je zvišala za devet odstotnih točk.

Kazalniki pričakovano zaposlovanje, poslovni položaj in pričakovano povpraševanje so se izboljšali, medtem ko sta se kazalnika zaposlovanje in povpraševanje poslabšala. Kazalnika pričakovane prodajne cene in izkoriščenost zmogljivosti sta ohranila vrednost iz prejšnjega meseca.

DZ skozi predlog novele zakona o trgu dela

DZ je danes opravil razpravo v prvi obravnavi predloga novele zakona o urejanju trga dela. Noveli se obeta podpora, še najbolj kritični so bili do predlaganih rešitev v Levici. Glasovanje, ali je predlog primeren za nadaljnjo obravnavo, bo v torek.

Po predlogu bi se najnižje nadomestilo za brezposelnost izenačilo z osnovnim zneskom minimalnega dohodka in bi se zvišalo s 350 na 530,19 evra bruto, je pojasnil državni sekretar na ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Tilen Božič.

Predvideno je tudi zvišanje zavarovalne dobe za priznanje pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti z veljavnih devet na 10 mesecev v zadnjih 24 mesecih.

Upokojenci bodo lahko po predlogu tri koledarske mesece v letu opravili do 90 ur občasnega oz. začasnega dela, in ne največ 60 ur, kot sedaj velja za vse mesece v letu. Največji letni dovoljeni obseg ur se sicer ne spreminja.

Tujci bodo morali po predlogu v letu dni po prijavi v evidenco brezposelnih opraviti osnovni brezplačni tečaj in izpit iz znanja slovenskega jezika. Predvidene pa so tudi spremembe glede sankcij za tiste, ki kršijo obveznosti - po novem bi bila brezposelna oseba v primeru težje kršitve iz evidence izločena ob prvi kršitvi.

Koalicijske poslanske skupine so predlogu novele izrazile podporo, tudi zato, ker so predvidene spremembe usklajene s socialnimi partnerji. "Menimo, da so predlagane rešitve dobre in da bodo pripomogle k večji, predvsem pa hitrejši zaposlitvi brezposelnih," je Soniboj Knežak napovedal podporo noveli s strani **SD**. "Predlagane spremembe podpiramo in bomo glasovali, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo," je dejala Mojca Žnidarič (**SMC**).

Predlagani noveli so prikimali v **LMŠ**, v **SAB** pa jo bodo sicer podprli, a si bodo, kot je povedal Vojko Starovič, prizadevali vanjo vnesti še sankcije za delodajalca, ki ne bi obvestil delavca o obveznosti prijave v evidenco iskalcev zaposlitve.

Pozitivno oceno so noveli pripisali tudi v NSi. "Predlog sprememb vidimo kot poskus, da bi ljudi spodbudili k čim večji aktivnosti na trgu dela, k fleksibilnosti, a ne na račun varnosti," je dejala Iva Dimic. Da novela prinaša "določene pametne poteze, ki bodo v prid našim državljanom in državljanke", je menil Dušan Šiško iz **SNS** - med drugim je pozdravil zahtevo obveznega učenja osnov slovenskega jezika za tuje državljane v evidenci brezposelnih.

Ker zakon manjša obseg pravic iz naslova brezposelnosti in s tem socialno varnost, predloga ne bodo podprli v **SDS**, je dejal Marjan Pojbič. Kritični pa so bili do njega tudi v Levici. Miha Kordiš je izrazil mnenje, da je dvig denarnega nadomestila za brezposelnost prenizek. "Nihče v tej državi ne more preživeti s 400 evri," je poudaril in se zavzel za dvig nadomestila na raven minimalnih življenjskih stroškov, ki za leto 2017 znašalo 613 evrov mesečno.

A so hkrati "vse ostale rešitve v zakonu še slabše," je menil Kordiš. "Ta zakon omejuje obseg upravičencev do nadomestila, uvaja nove represivne ukrepe, slabša položaj upokojencev in starejših delavcev, zraven pa zmanjšuje še globe za delodajalce. Uvaja pa represivne ukrepe nad ljudmi iz tretjih držav," je dejal. V Levici takega zakona zato ne morejo podpreti, nameravajo pa aktivno sodelovati v morebitni nadaljnji obravnavi, da se iz njega črtajo škodljive rešitve, je dejal.

Božič je v razpravi med drugim branil idejo o zahtevanem znanju slovenskega jezika. Od aktivnih iskalcev zaposlitve je namreč moč upravičeno pričakovati, da bodo temu namenili del svojega časa in opravili kako izobraževanje ter izpit, je poudaril.

Kar nekaj pripomb pa je bilo tudi na zahteven položaj delavcev v izrazito sezonskih panogah, kot sta turizem ali **gradbeništvo**. Te težave namerava država reševati tudi s spremembami zakona, ki ureja evidentiranje delovnega časa. "Upamo, da boste imeli to pobudo v kratkem oziroma v doglednem času tudi na mizi," je dejal Božič.

DZ bo o tem, ali je predlog novele primeren za nadaljnjo obravnavo, odločal v torek.

[BOŠTJAN VASLE](#) | [ECB](#) | [UKREPI](#)

Vasle po seji sveta ECB: Nujni so ukrepi za povečanje rasti

Guverner Banke Slovenije o ukrepih ECB, ki bodo kmalu začeli veljati, poslabšanju gospodarskih razmer v zadnjem mesecu in nujnem odzivu fiskalne politike.

Objavljeno
25. oktober 2019 11.10

Posodobljeno
25. oktober 2019 11.39

Za oživitev gospodarske rasti je nujno sprejetje strukturnih ukrepov, ki bodo povečali potencial za rast in pa ustrezen odziv fiskalne politike, po seji sveta ECB poudarja guverner BS Boštjan Vasle. FOTO: Roman Šipič/Delo

M. J.

Ljubljana – Guvernerji sveta ECB smo ohranili usmeritve denarne politike, oblikovane na septembrski seji, ki naj bi začele veljati v prihodnjih mesecih. Ključna usmeritev spodbujevalne denarne politike ostaja vzpostavitev finančnih razmer, ki bodo prek povečane gospodarske aktivnosti omogočile približevanje inflacije zelenemu cilju, tudi ob poslabševanju gospodarskih razmer, je po včerajšnji monetarni seji sveta ECB, zadnji pod vodstvom **Maria Draghija**, v izjavi zapisal guverner Banke Slovenije **Boštjan Vasle**.

Poslabšanje razmer v zadnjem mesecu

Gospodarske razmere v evrskem območju so se v zadnjem mesecu nekoliko poslabšale. Zmanjšana aktivnost v storitvenem sektorju je posledica več kot leto in pol trajajočega krčenja v proizvodnem sektorju, odvisnem od mednarodne trgovine. Še vedno prevladuje negotovost, povezana s trgovinskimi ukrepi, upočasnjeno rastjo na Kitajskem in izstopom Velike Britanije iz EU. Zaostrene razmere v mednarodnem okolju so začele opazneje vplivati tudi na slovensko gospodarstvo, kjer se rast upočasnjuje, še vedno pa ostaja znatno nad povprečjem evrskega območja, še ugotavlja Vasle.

Najnižja rast cen po 2016

Upočasnjena mednarodna trgovina in nižje cene energentov so negativno vplivali tudi na rast cen, ki so v evrskem območju v mesecu septembru zrasle za vsega 0,8 odstotka medletno. To je najnižja rast cen po letu 2016. V Sloveniji rast cen ostaja višja kot v evrskem območju, predvsem zaradi višje rasti plač in robustnega domačega povpraševanja.

Podjetja v evrskem območju poročajo o nadaljnjem upadu naročil in proizvodnje tudi v drugi polovici letošnjega leta. Pri tem ostajata aktivnost v **gradbeništvu** in potrošnja gospodinjstev robustni, saj se povpraševanje po posojilih gospodinjstev še naprej povečuje. Možnosti glede zaposlovanja se nekoliko poslabšujejo, kar znižuje pričakovano rast plač. Skladno s trenutnim poslabšanjem razmer so se znižala tudi pričakovanja glede gospodarske aktivnosti in rasti cen, a le v bližnji prihodnosti. Na dolgi rok ostajajo ta pretežno nespremenjena.

Ukrepi začnejo veljati kmalu

Vasle pri tem še poudarja, da vsi najavljeni instrumenti ECB še niso polno zaživel. Dvostopenjsko obrestovanje presežnih rezerv, ki blaži učinek negativnih obrestnih mer na banke, začne veljati 30. oktobra, neto nakupi vrednostnih papirjev v višini 20 milijard evrov mesečno pa se bodo začeli v novembru. Pri tem imajo banke možnost pridobiti ugodno dolgoročneje financiranje pri evrosistemu v obliki ciljno usmerjenih operacij (TLTRO-III), če prejeta sredstva v zadostni meri namenijo financiranju gospodarstva.

Nujne reforme in odziv fiskalne politike

Centralne banke, združene v evrosistemu, ugotavljajo, da še ni mogoče v celoti ovrednotiti učinkov ukrepov denarne politike z ohranjanjem negativnih obrestnih mer v daljšem obdobju. Zato pravijo, da je za oživitvev gospodarske aktivnosti nujno sprejetje strukturnih ukrepov, ki bodo povečali potencial za rast in ustrezen odziv fiskalne politike. Zadnje še posebej velja za države evrskega območja, ki še imajo prostor za dodatno zadolževanje v skladu s pravili o paktu za stabilnost in rast, je v izjavi še poudaril guverner.

UniCredit Bank

Paket Brezskrbni

Odprite račun prek spleta in z uporabo kartice Maestro ter drugih bančnih storitev pridobite do 50 EUR na račun.

DO 50 EUR NAGRADE

ODPRI RAČUN

Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša

STA, A.L.

25.10.2019, 11.47

Gospodarsko razpoloženje se je oktobra znova poslabšalo. Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila za 0,7 odstotne točke nižja kot septembra in za 7,5 odstotne točke nižja kot oktobra lani. Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je najbolj vplivalo slabše razpoloženje med potrošniki, na letni pa v predelovalnih dejavnostih.

Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke), kažejo podatki statističnega urada.

Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih in kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tokrat nista vplivala na poslabšanje gospodarskega razpoloženja.

Na letni ravni je na poslabšanje gospodarskega razpoloženja vplivalo predvsem poslabšanje razpoloženja v predelovalnih dejavnostih (za 4,3 odstotne točke), pa tudi v storitvenih dejavnostih (za 1,3 odstotne točke), med potrošniki (za 1,2 odstotne točke) in v **gradbeništvu** (za 0,7 odstotne točke).

Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tudi na letni ravni ni vplival na poslabšanje gospodarskega razpoloženja.

Statistični urad je danes objavil tudi podatke o poslovnih tendencah v oktobru. Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih je oktobra na mesečni ravni ostal nespremenjen, na letni ravni je upadel za 11 odstotnih točk, od dolgoletnega povprečja pa je bil nižji za eno odstotno točko.

Na mesečni ravni se je izboljšal kazalnik pričakovana proizvodnja (za pet odstotnih točk). Kazalnika zaloge končnih izdelkov in skupna naročila sta se poslabšala za tri odstotne točke.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila oktobra za eno odstotno točko nižja kot mesec prej, enaka kot oktobra lani in za sedem odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja.

Od kazalnikov stanj in pričakovanj so se izboljšali kazalniki pričakovane prodajne cene, poslovni položaj in obseg zalog, medtem ko so se ostali kazalniki poslabšali. Kazalnik pričakovano zaposlovanje ostaja nespremenjen.

Vrednost kazalnika zaupanja v **gradbeništvu** je bila na mesečni ravni nižja za štiri odstotne točke, na letni pa za 14 odstotnih točk. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem je bila višja za 18 odstotnih točk.

Kazalnik skupna naročila se je znižal za sedem odstotnih točk, vrednost kazalnika pričakovano zaposlovanje pa je ostala enaka kot prejšnji mesec.

Vrednost kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bila glede na september nespremenjena, glede na lanski oktober pa za pet odstotnih točk nižja. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem se je zvišala za devet odstotnih točk.

Kazalniki pričakovano zaposlovanje, poslovni položaj in pričakovano povpraševanje so se izboljšali, medtem ko sta se kazalnika zaposlovanje in povpraševanje poslabšala.

Kazalnika pričakovane prodajne cene in izkoriščenost zmogljivosti sta ohranila vrednost iz prejšnjega meseca.

Dnevnik.si

NAJNOVEJŠE	
1 min	Za Bremčeve iz Bohinja po zemeljskem plazu 60.000 evrov odškodnine
8 min	Ameriške sile bodo ščitile sirsko narfo
15 min	Norveška in Rusija obeležili 75. obletnico osvoboditve severne Norveške
30 min	Med najbolj iskanimi ubežnicami tudi Slovenka
45 min	Orban: Turška operacija v Siriji je v interesu Madžarske
Vse objave	

Za Bremčeve iz Bohinja po zemeljskem plazu 60.000 evrov odškodnine

Skoraj enajst let po usodnem zemeljskem plazu, ki je Bremčevim iz Bohinja uničil hišo, se je sodna pot iskanja pravice za družino končala. Potem ko je sodišče sprejelo sodno poravnavo, ki sta jo sklenili občina in družina, so jo potrdili še bohinjski občinski svetniki.

Skoraj enajst let po usodnem zemeljskem plazu, ki je Bremčevim uničil hišo v Srednji vasi v Bohinju, se je s potrditvijo sodne poravnave na občinskem svetu končalo dolgoletno pravljanje med družino in občino. (Foto: Miran Šubic)

Bohinjski občinski svetniki so na zadnji seji občinskega sveta potrdili 60.000 evrov vredno poravnavo med občino Bohinj in družino Bremec. Ta je tožila občino zaradi zemeljskega plazu, po katerem je ostala brez hiše. Sklenjeno poravnavo je poleti že potrdilo kranjsko okrožno sodišče, a ker gre denar zanjo iz občinskega proračuna, so jo po besedah bohinjskega župana Jožeta Sodje morali

potrditi še občinski svetniki. Kot je povedal Sodja, so na občini zadovoljni, da se je sodna saga, ki je trajala leta in leta, vendarle končala.

Odškodnina nižja od zahtevane

Znesek, ki ga bodo kot odškodnino prejeli Bremčevi, je precej nižji od 400.000 evrov, kolikor je družina v sodnih postopkih terjala od države in občine. Kot je povedal Sodja, pa so v letih pravedanja narasli tudi sodni stroški. »Jaz sicer krivde občine nikakor ne vidim,« je po sklenitvi poravnave na sodišču povedal bohinjski župan. S tem se je v dosedanjih sojenjih že dvakrat strinjalo tudi kranjsko okrožno sodišče in obakrat zavrnilo zahtevek družine Bremec za odškodnino. Vendar pa je višje sodišče v Ljubljani primer vrnilo v ponovno odločanje na kranjsko okrožno sodišče, ki ga je, tokrat že tretjič, odprlo v začetku letošnjega leta.

Usodni dogodki, ki so družini Bremec življenje postavili na glavo, so se dogajali v Srednji vasi v Bohinju, kjer je imela družina hišo. Po obilnih padavinah konec leta 2008 je hišo uničil plaz, ki je zdrsel po pobočju nad domačijo. Brežino pa naj bi dodobra načele že obilne padavine leto prej. Tudi prvo ponovno odločanje kranjskega okrožnega sodišča pred približno štirimi leti se je vrtele predvsem okoli vprašanja, ali sta občina Bohinj in država ravnali dovolj skrbno po prvih opozorilih Bremčevih leta 2007, da so obilne padavine načele teren okoli hiše, in ali bi nesrečni dogodek lahko preprečili. Takšno ukrepanje je sicer v pristojnosti občine in ne države, vendar je sodni izvedenec gradbene stroke **Branko Prokop** takrat poudaril, da je občina Bohinj po poplavih leta 2007 za strokovno mnenje o načeti brežini nad hišo Bremčevih angažirala strokovnjaka geotehnične stroke. Ta je občini predlagal zgolj nekaj začasnih ukrepov, ne pa tudi trajnih, ki bi hišo zavarovali pred nadaljnjo ujmo.

Prepozna opozorila

NAJNOVEJŠE	
1 min	Za Bremčeve iz Bohinja po zemeljskem plazu 60.000 evrov odškodnine
8 min	Ameriške sile bodo ščitile sirsko nafto
15 min	Norveška in Rusija obeležili 75. obletnico osvoboditve severne Norveške
30 min	Med najbolj iskanimi ubežnicami tudi Slovenka
45 min	Orban: Turška operacija v Siriji je v interesu Madžarske
Vse objave	

NAJNOVEJŠE

1 min | **Za Bremčeve iz Bohinja po zemeljskem plazu 60.000 evrov odškodnine**

8 min | **Ameriške sile bodo ščitile sirsko nafto**

15 min | **Norveška in Rusija obeležili 75. obletnico osvoboditve severne Norveške**

30 min | **Med najbolj iskanimi ubežnicami tudi Slovenka**

45 min | **Orban: Turška operacija v Siriji je v interesu Madžarske**

Vse objave

Je pa Prokop na sodišču opozoril tudi na lokacijo porušene hiše Bremčevih, ki je po njegovem mnenju popolnoma neprimerna za gradnjo stanovanjskega objekta. »Gradbeno dovoljenje sploh ne bi smelo biti izdano brez dodatnih načrtov, ki bi zagotavljali varno gradnjo na strmem pobočju. Projekt je bil izdelan tako, kot da bi opisoval gradnjo hiše v idealnih pogojih nekje na ravnini,« je izpostavil. Obsežna podporna konstrukcija, ki bi jo hiša na takem pobočju potrebovala, bi sicer večkratno preseгла naložbo v gradnjo same hiše. Vendar pa ti dokumenti zaradi pomanjkljive **gradbene zakonodaje** niso obvezni za pridobitev gradbenega dovoljenja, za katerega po mnenju sodnega izvedenca zadošča že izjava odgovornega projektanta.

Bohinjcev sodni postopek že od začetka ni pustil ravnodušnih. Kot smo poročali, je domačine že prva tožba občine in države s strani družine, ki je ostala brez strehe nad glavo, presenetila. Prav občina in občani so namreč Bremčevim takoj priskočili na pomoč in jim zagotovili nadomestno stanovanje.

KPL napoveduje svoj propad: Grdo so delali z delavci, zato so odklopljeni od javnega denarja

Čas branja: 8 min

0

25.10.2019 09:00

Eden velikih ljubljanskih gradbincev in vzdrževalcev cest je vložil ustavno presojo zakona o javnih naročilih ZJN-3

SIMONA TOPLAK

Foto: Jure Makovec

Več iz teme:

[gradbeništvo >](#)[pravosodje >](#)[javna naročila >](#)[infrastruktura >](#)[ceste >](#)[podjetja >](#)[KPL >](#)

Če ima podjetje dva pravnomočna prekrška v zvezi s počitki in delovnim časom, je po zakonu o javnih naročilih izključeno iz javnih poslov. To se je zgodilo velikemu ljubljanskemu gradbincu in vzdrževalcu cest **KPL**. Ker niso zakonito ravnali z delavci, se zdaj trudijo, da bi ustavno sodišče razveljavilo ZJN-3. Ni nujno, da jim ne bo uspelo. Ne zaradi namena zakona, to je zagotavljanja zakonitosti in spoštovanja delovnopравниh predpisov, ki je v javnem interesu. Ampak zaradi nejasnosti določb zakona.

Zločin in kazen

Ni raketna znanost ugotoviti, da gre za »zločin in kazen«. Niti ni težko ugotoviti, da je KPL najprej kršil delovne zakonodaje in da zato ne more dobiti javnega denarja. Če bi KPL spoštoval delovne predpise, če ne bi kršil delovne zakonodaje, bi lahko sodeloval pri javnih naročilih.

Nedavno smo se na Financah vprašali, ali je v državi, ki skrbi za zakonitost, treba iz javnega naročanja izključiti tudi tista podjetja, ki ne spoštujejo civilnopравниh pogodb, ki zamujajo s plačili, ki generirajo plačilno nedisciplino. Kršitve delovne zakonodaje pa so že med razlogi za izključitev pri javnih razpisih.

ZJN-3 med drugimi izključitvami določa, da je treba iz javnega naročanja izključiti podjetje, če je v zadnjih treh letih pred potekom roka za oddajo ponudb pristojni organ pri tem ugotovil najmanj dve kršitvi, povezani s plačilom za delo, delovnim časom, počitki, opravljanjem dela na podlagi pogodb civilnega prava kljub elementom delovnega

razmerja ali zaradi zaposlovanja na črno – in mu je bila pravnomočno izrečena globa za prekršek.

Statistike, koliko je denimo takšnih gradbenikov, ki bi imeli dva pravnomočna prekrška in bi jih prizadele izpodbijane določbe ZJN-3, ni.

Junija 2017 je KPL dobil plačilni nalog za dve kršitvi v zvezi z zagotavljanjem tedenskega počitka in delovnim časom, kršitve pa so se dogajale od srede januarja do konca maja 2016. Skupna globa tri tisoč evrov. Nekaj tisoč evrov KPL ne bi bolelo. Zabolil pa, ko so odrezani od javnih naročil.

KPL je letos poleti vložil pobudo za začetek postopka za presojo ustavnosti med seboj povezanih členov ZJN-3. Pobudo vlagajo družba in še dva zaposlena. Vsaj eden preživlja nezaposleno ženo in dva mladoletna otroka. Skrbi ga, kako bo naprej, zase in za druge delavce. Drugi pa poziva, naj se KPL omogoči, da se prijavljajo na javne razpise. Če ne bo dela, ne bo plače. KPL torej krši delovno zakonodajo, delavci pa se borijo zanj. Raje imajo službo in plačo kot pravice in spoštovanje zakonov. To je realna slika socialne in zakonite Slovenije.

Kaj izgublja KPL? Milijone

Leta 2018 je KPL ustvaril 38 milijonov evrov prihodkov iz poslovanja, kar 81 odstotkov je vezanih na javni denar.

Do konca septembra 2019 se je KPL izteklo 11 pogodb v vrednosti 17 milijonov evrov. Do konca leta bo poteklo še 15 pogodb v skupni vrednosti skoraj 22 milijonov evrov. »Po končanju teh del bo KPL utrpel bistveno zmanjšanje prihodkov, kar bo neizogibno vodilo v odpuščanje delavcev.«

KPL ima zaposlenih več kot 300 delavcev, za plače, ki so višje od povprečja v panogi, gre dobrih osem milijonov evrov na leto.

KPL v ustavni pobudi zapiše, da bo bistveno zmanjšan upad poslovanja v končni fazi najverjetneje vodil v sam propad KPL. In to – zaradi manjših prekrškov. »KPL zaradi opisane spremembe ZJN-3 zaradi enega samega izdanega plačilnega naloga ne izpolnjuje več pogojev za udeležbo v postopkih javnega naročanja in se na razpise za javna naročila tudi ne prijavlja.«

Očitki KPL proti zakonu – KPL vs. država

Na mizo bomo dali bistvene argumente KPL in na drugi strani države. Država nastopa dvakrat, in sicer prek državnega zbora in vlade, oboje smo združili. Zaradi racionalnosti in jasnosti pa argumente ene in druge strani poenostavljamo.

1. Enakost pred zakonom: KPL zatrjuje, da ni utemeljenega, pametnega in razumnega razloga za razlikovanje med gospodarskimi subjekti, pri katerih so bili ugotovljeni delovnopravni prekrški v obsegu, ki se izpodbija s pobudo, ter tistimi, pri katerih zadevna okoliščina ni podana. Zato je zakon arbitraren. Poenostavimo: KPL trdi, da ni pametnega razloga med kršitelji delovne zakonodaje in tistimi, ki delajo zakonito. KPL tudi trdi, da ni razumno enačiti tega, da delavec na dobi plače, s tem, da ne dobi počitka. Plača je elementarna obveznost, počitek po mnenju KPL ni. Gre torej za hujše in lažje kršitve. KPL opozori, da tudi zakon o delovnih razmerjih kršitev z delovnim časom in počitkom ne uvršča med težje kršitve, so pa takšne neizplačevanje plač, regresa ali delo na črno. V ZJN-3 razlikovanja med kršitvami ni, za vse je predpisana ena sankcija, in sicer prepoved udeležbe na javnih razpisih. Pravnomočne obsodbe za terorizem, trgovino z ljudmi, pranje denarja (ki so tudi izključitveni razlogi) so po mnenju KPL povsem neprimerljive z dvakratno tudi najmanjšo delovnopravno kršitvijo v zvezi z delovnim časom in počitki.

Država: Nesprejemljivo je, da bi država s svojimi sredstvi financirala gospodarske subjekte, ki večkrat kršijo pravice delavcev. Cilj izpodbijane zakonodaje je preprečiti kršenje delovnopravne zakonodaje. Spoštovanje zakonodaje in socialno javno naročanje sta v javnem interesu. Prav kršitve glede delovnega časa in zagotavljanja počitkov so po

podatkih inšpektorata za delo najpogostejše. Zato je izključitev iz javnih razpisov zaradi nespoštovanja razumna. Pri javnih naročilih tudi ni mogoče stopnjevanje sankcij glede na težo kršitve, obstajata le dve možnosti, ali se za določene kršitve izključitev iz javnega naročanja določi ali pa ne. Zakonodajalec se je odločil, da so kršitve delovne zakonodaje – tudi počitek in delovni čas – tako zavržne in nesprejemljive, da se kršitelji odrežejo od javnega denarja.

2. Pravna država: KPL trdi, da določbe ZJN-3 niso jasne, razumljive, nedvoumne. Tako iz zakona ni jasno, kateri prekrški, določeni v zakonu o delovnih razmerjih ZDR-1, so prekrški v zvezi z delovnim časom in počitki. Ni jasno, ali se izpodbijane določbe nanašajo zgolj na kršitve iz 4. in 6. podpoglavja ZDR, torej podpoglavja Delovni čas in počitki, ali pa tudi na podpoglavje Nočno delo, Varstvo nekaterih kategorij delavcev in drugo. Tudi te določbe so namreč namenjene zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu. Če kršitve niso jasno naštet in določene, če dikcija zakona pušča dvom, je zakon neustaven.

Država priznava, da v izpodbijanih določbah res niso posamično navedeni člani ZDR-1, ki bi pomenili kršitev v zvezi z delovnim časom in počitki. Da pa to še ne pomeni, da je določba tako nejasna, da bi kršila načelo pravne države, in da ne bi bilo mogoče jasno ugotoviti in razumeti njene vsebine. Na to kaže že dejstvo, da KPL ni imel nobene težave ugotoviti, da dva prekrška, ki ju je storil, pomenita kršitev predpisov v zvezi z delovnim časom. Tako že jezikovna razlaga ZJN-3 pove, da gre za kršitev vseh tistih določb ZDR-1, ki urejajo delovni čas in počitek zaposlenih.

3. Svobodna gospodarska pobuda: KPL trdi, da ZJN-3 posega v ustavne pravice, ker bistveno zmanjšuje nabor gospodarskih subjektov, ki lahko sodelujejo pri javnih naročilih. Zmanjšana ni le konkurenca pri posameznem postopku, ampak tudi na splošno. Avtomatična izključitev iz javnega naročanja bo namreč ogrozila sam obstoj velikega števila gradbincev. KPL priznava, da je sankcioniranje slabih poslovnih praks v javnem interesu. Vendar v konkretnem primeru te javne koristi ni. Pred zakonitost, spoštovanje tudi delovnopравниh predpisov in onemogočanje slabih praks namreč KPL

postavlja gospodarno in učinkovito porabo javnih sredstev. Zmoten je pristop, ki ga zakonodajalec navaja v predlogu ZJN-3 »da je poslanstvo javnega sektorja, da se zavzema in uresničuje najvišje standarde pri varovanju pravic delavcev, namen katerega je dajanje zgloda in vplivanje na trg«.

KPL tudi trdi, da je teža posledic izključitve iz javnih razpisov zaradi nespoštovanja delovne zakonodaje za podjetja nesorazmerna s koristmi za javni interes. Varstvo delavcev je zagotovljeno z delovno zakonodajo. Varstvo delavcev in spoštovanje delovne zakonodaje se ne zagotavlja skozi javna naročila. Cilj varstva delavcev je mogoče zagotoviti tudi z blažjim sredstvom, ki nima očitno negativnih vplivov na trg javnega naročanja in na poslovanje podjetij.

Država opozarja, da svobodna gospodarska pobuda ne pomeni, da mora država podjetjem zagotoviti posel ali dejavnost. ZJN-3 določa način izvrševanja pravice do svobodne gospodarske pobude, podjetja pa so pri poslovanju z državo omejena tako, da morajo spoštovati veljavne predpise. Ukrep tudi ni nesorazmeren, cilj je varno in zakonito delo v okviru javnega naročanja. Poleg tega je odločitev, ali bodo spoštovala predpise ali ne – in torej ogrožala in preprečevala svoj lastni vstop v javne posle –, povsem na strani podjetij. To je njihova volja in njihova krivda. Podjetja se pač sama odločijo, ali bodo poslovala po predpisih ali ne, za odločitev pa prevzamejo odgovornost in posledice.

4. Varstvo dela: KPL opozarja, da je ustavno sodišče že nakazalo, da je predpis, ki ima za posledico veliko izgubo delovnih mest, lahko v neskladju z ustavo. ZJN-3 povzroča izgubo velikega števila delovnih mest. Tudi tu v KPL opozarjajo na sorazmernost, nujnost in primernost ukrepa. Opozarjajo še na – po njihovem mnenju – paradoks: država se zavzema za socialno javno naročanje, hkrati pa s predpisi o javnem naročanju ogroža delovna mesta in v javnih razpisih zmanjšuje možnosti za delo, ogroža prav socialno.

Država opomni, da navedbe KPL ne prestanejo logičnega testa: določbe ZJN-3 ne bodo zmanjšale možnosti za delo vsem, ampak samo kršiteljem delovnopravne zakonodaje, kar je v javnem interesu. V postopkih javnega naročanja bodo konkurirali samo tisti, ki delajo zakonito in spoštujejo delovno, socialno in drugo zakonodajo. Ko bodo odpadla podjetja, ki svoj konkurenčni položaj in cene izboljšujejo z nespoštovanjem zakonodaje, ko bodo dobili posle tisti, ki delajo zakonito, se bo pri teh povečala možnost zaposlovanja, saj bodo imeli več prihodkov. Določbe ZJN-3 tako ravno zagotavljajo varstvo dela, spoštovanje zakonitosti in socialo. Poleg tega pa še zdravo in zakonito konkurenčno okolje.

5. Retroaktivnost KPL opozarja, da ZJN-3 negativne učinke veže na prekrške, ki so bili ugotovljeni in pravnomočno končani še pred začetkom uveljavitve zakona. Nihče ne sme biti kaznovan za dejanja, za katera zakon ni določil, da so kazniva, in za ta dejanja ni predpisal kazni, še preden so bila storjena. ZJN-3 za storjene prekrške predpisuje sankcijo, ki v času storitve prekrška ni bila predpisana. To je retroaktivnost in neskladje z ustavo.

Država opozarja, da ne gre za dodatno sankcijo za prekršek, temveč gre za določitev pogojev za sodelovanje v postopku oddaje javnega naročila, za določitev pogojev, ki jih je treba izpolnjevati, da lahko podjetje poslovno sodeluje z javnim sektorjem. Enako kot ni primeren tisti, ki pere denar, ni primeren tisti, ki delavcu ne daje plače, regresa, počitka. Odločitev o oddaji javnega naročila je poslovni akt, ne pa kazen ali sankcija za podjetje. Podjetja se ne morejo zanesti, da država v javnem interesu ne bo na novo uredila in na novo določila pogojev, ki veljajo pri dobivanju poslov iz javnega denarja. Poleg vsega je obstajalo prehodno obdobje, podjetja so pred uveljavitvijo vedela, pod kakšnimi pogoji bodo lahko sodelovala, in so svoje ravnanje lahko vnaprej načrtovala.

Statistika kršitev

Največ kršitev delovnega časa ter zagotavljanja odmorov in počitkov delavcem je tradicionalno v dejavnosti gostinstva in turizma. Na drugem in tretjem mestu se v zadnjih letih izmenjujeta trgovina in **gradbeništvo**. Tako je bilo leta 2017 **gradbeništvo** drugo, lani pa tretje.

Eden izmed argumentov KPL kot pobudnika za presojo ustavnosti določenih določb ZJN-3 je, da prekrški s področja delovnega časa, odmorov in počitkov upadajo. Da je torej že zakonodaja pred ZJN-3 v zadostni meri zmanjševala število prekrškov in da država nima nobenega upravičenega razloga za hud in arbitraren poseg.

Na inšpektoratu za delo poudarjajo, da je namen pravil v zvezi z delovnim časom preprečiti pretirano izčrpavanje delavcev in jim dolgoročno zagotoviti varnost in zdravje. Opozarjajo tudi, da je statistika lahko varljiva. Naprej je število kršitev odvisno od tega, koliko pregledov naredijo in katerim kršitvam in panogam dajo v določenem letu poudarek. Eno leto se bolj posvečajo delovnemu času, drugo leto bolj regresom. Eno leto so večkrat pri gradbenikih, drugo leto več pri trgovcih.

Pomembno je tudi, da je kršitve delovnega časa in odmorov že težko zaznati, kaj šele, da bi se jih pripeljalo do pravnomočnega prekrška. Evidenice pri podjetjih so namreč izjemno slabe in pomanjkljive, tudi in posebej pri gradbincih.

Kaj je torej zares razlog, da je kršitev manj? So podjetja postala bolj poštena sama po sebi? Ali pa kršitve zmanjšuje strah? In kateri strah je potemtakem večji, kaj je učinkovito v boju s

kršitvami: strah pred inšpektorji in globami ali
povezava dela inšpektorjev in ugotovitev kršitev z
odklopom od javnega denarja?

SODNA PORAVNAVA

Po enajstih letih odškodnina zaradi plazů

Skoraj enajst let po usodnem zemeljskem plazũ, ki je Bremčevim iz Bohinja uničil hišo, se je sodna pot iskanja pravice za družino končala. Potem ko je sodišče sprejelo sodno poravnavo, ki sta jo sklenili občina in družina, so jo potrdili še bohinjski občinski svetniki.

✦ Petra Mlakar

BOHINJSKA BISTRICA. Bohinjski občinski svetniki so na zadnji seji občinskega sveta potrdili 60.000 evrov vredno poravnavo med občino Bohinj in družino Bremec. Ta je tožila občino zaradi zemeljskega plazũ, po katerem je ostala brez hiše. Sklenjeno poravnavo je poleti že potrdilo kranjsko okrožno sodišče, a ker gre denar zanjo iz občinskega proračuna, so jo po besedah bohinjskega župana Jožeta Sodje morali potrditi še občinski svetniki. Kot je povedal Sodja, so na občini zadovoljni, da se je sodna saga, ki je trajala leta in leta, vendarle končala.

Odškodnina nižja od zahtevane

Znesek, ki ga bodo kot odškodnino prejeli Bremčevi, je precej nižji od 400.000 evrov, kolikor je družina v sodnih postopkih terjala od države in občine. Kot je povedal Sodja, pa so v letih pravedanja narasli tudi sodni stroški. »Jaz sicer krivde občine nikaikor ne vidim,« je po sklenitvi poravnave na sodišču povedal bohinjski žu-

pan. S tem se je v dosedanjih sojenjih že dvakrat strinjalo tudi kranjsko okrožno sodišče in obakrat zavrnilo zahtevek družine Bremec za odškodnino. Vendar pa je višje sodišče v Ljubljani primer vrnilo v ponovno odločanje na kranjsko okrožno sodišče, ki ga je, tokrat že tretjič, odprlo v začetku letošnjega leta.

Usodni dogodki, ki so družini Bremec življenje postavili na glavo, so se dogajali v Srednji vasi v Bohinju, kjer je imela družina hišo. Po obilnih padavinah konec leta 2008 je hišo uničil plaz, ki je zdrsel po pobočju nad domačijo. Brežino pa naj bi doobra načele že obilne padavine leto prej. Tudi prvo ponovno odločanje kranjskega okrožnega sodišča pred približno štirimi leti se je vrtilo predvsem okoli vprašanja, ali sta občina Bohinj in država ravnali dovolj skrbno po prvih opozorilih Bremčevih leta 2007, da so obilne padavine načele teren okoli hiše, in ali bi nesrečni dogodek lahko preprečili. Takšno ukrepanje je sicer v pristojnosti občine in ne države, vendar je sodni izvedenec gradbene stroke Branko Prokop takrat poudaril, da je občina Bohinj po poplavih leta 2007 za strokovno mnenje o načeti brežini nad hišo Bremčevih angažirala strokovnjaka geotehnične stroke. Ta je občini predlagal zgolj nekaj začasnih ukrepov, ne pa tudi trajnih, ki bi hišo zavarovali pred nadaljnjo ujmo.

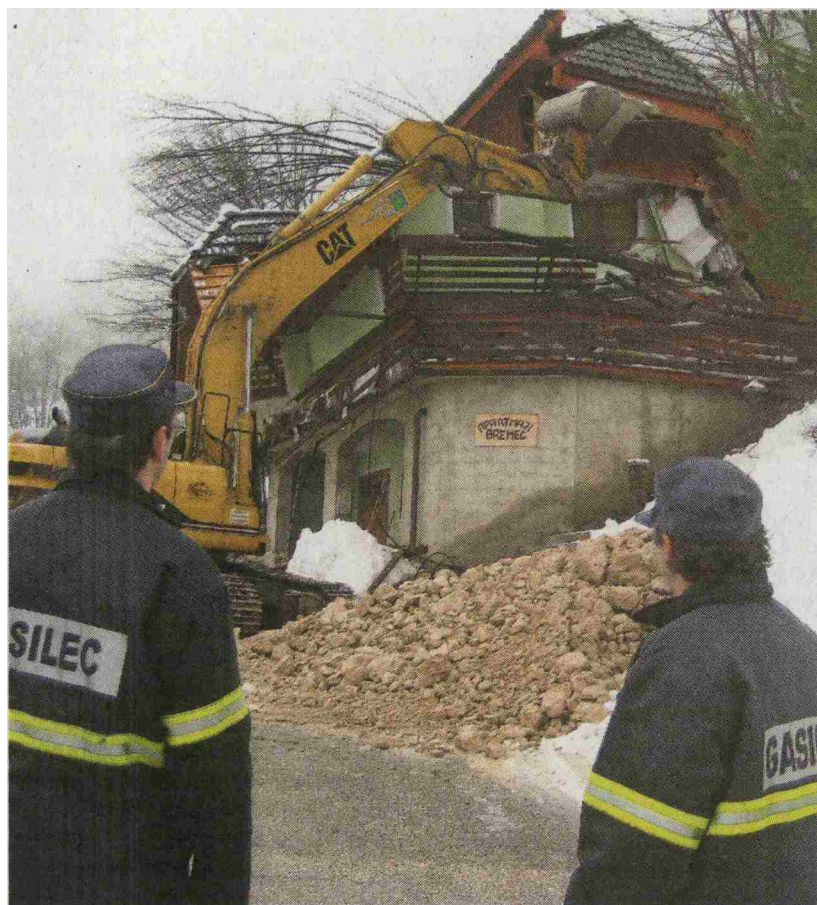
Prepozna opozorila

Je pa Prokop na sodišču opozoril tudi na lokacijo porušene hiše Bremčevih, ki je po njegovem mnenju popolnoma neprimerna za gradnjo stanovanjskega objekta. »Gradbeno dovoljenje sploh ne bi smelo biti izdano brez dodatnih načrtov, ki bi zagotavljali varno gradnjo na strmem pobočju. Projekt je bil izdelan tako, kot da bi opisoval gradnjo hiše v idealnih pogojih nekje na ravnini,« je izpostavil. Obsežna podporna konstrukcija, ki bi jo hiša na takem pobočju potrebovala, bi sicer večkratno preseгла naložbo v gradnjo same hiše. Vendar pa ti dokumenti zaradi pomanjkljive **gradbene zakonodaje** niso obvezni za pridobitev gradbenega dovoljenja, za katerega po mnenju sodnega izvedenca zadošča že izjava odgovornega projektanta.

Bohinjcevi sodni postopek že od začetka ni pustil ravnodušnih. Kot smo poročali, je domačine že prva tožba občine in države s strani družine, ki je ostala brez strehe nad glavo, presenetila. Prav občina in občani so namreč Bremčevim takoj priskočili na pomoč in jim zagotovili domaestno stanovanje. ✕

Projekt je bil izdelan tako, kot da bi opisoval gradnjo hiše v idealnih pogojih nekje na ravnini.

Branko Prokop, sodni izvedenec gradbene stroke

Skoraj enajst let po usodnem zemeljskem plazju, ki je Bremčevim uničil hišo v Srednji vasi v Bohinju, se je s potrditvijo sodne poravnave na občinskem svetu končalo dolgoletno pravdanje med družino in občino. Miran Šubic DOKUMENTACIJA DNEVNIKA

Je vodja gradnje arhitekt ali gradbeni inženir?

Delo, 10. avgusta

Kot univ. dipl. inž. rud. in geotehno. sem v svoji rudarski praksi delal predvsem pri gradnji rudnikov, predorov in jaškov po SFRJ in zahodni Evropi. Pri podzemnih gradnjah gradbenih objektov sem poleg gradbenikov srečeval tudi rudarje, tehnike in inženirje, saj rudarji najbolj obvladamo mehaniko hribin, metode podgrajevanja, zruške in preteče nevarnosti zaradi vdorov vode ter nevarnih plinov.

Tako smo rudarji v soglasju z gradbeniki ter ministrstvom, odgovornim za varnost in zdravje pri delu, v l. 1999 izdali novi zakon o rudarstvu, ki je vključeval tudi podzemna gradbena dela, toda le izkop in primarno podgradnjo.

Ta zakon je veljal deset let. V skladu z njim smo se rudarji vključili v vse faze gradnje – od projektiranja, izvajanja rudarsko-gradbenih del pa vse do nadzora teh. Dela so potekala v skladu s predpisi ter varno, saj so tudi tuji izvajalci morali upoštevati rudarsko zakonodajo. Omenjeni zakon je omogočal rudarjem ob zapiranju rudnikov nove zaposlitve, šolam in fakulteti pa preživetje. Pa je prišla nova politika in žal tudi ob podpori nekaterih kolegov, rudarjev, vse to izničila, medtem pa so še propadle vse pomembne gradbene firme. In kaj imamo danes? Gradbeno revščino, ki ne zmore, ne zna graditi predorov, se pa vtika v vse razpise ter podaljšuje in draži gradnjo. Tako se nam pri razpisih za 3. razvojno os in drugi tir pojavljajo cene, kot bi prebiral številke z Iskrine stolpnice, pretirano povečane, za gradnjo karavanškega predora pa zavračajo izkušeno turško firmo, ker bi pač rade domače firme trenirale tunelogradnjo ob številnih aneksih.

Kar se moje prakse tiče, še nisem srečal arhitekta, ki bi vodil gradnjo podzemnega objekta, morda pa bi mu zaupal le gradnjo portalne stene pred vhom predor, sem pa zanimivo srečal gradbenega inženirja, ki je v Zvezni republiki Nemčiji vodil rudarsko-gradbena dela v metanskem premogovniku. V tej naši deželi pišejo predpise in zakone očitno popolni laiki, zato imamo zmešnjavo par excellence, zraven se seveda vmešava še politika, ki na odgovorna, tudi strokovna mesta namešča nepoznavalce, ki predajajo strokovna opravila pravnim podjetnikom, ti pa se na tehnične stroke sploh ne spoznajo ... In kolobocija je tu. Pogreša se tudi odločna vloga inženirske zbornice Slovenije, ki pa je žal ni. Tako bomo uničili rudarsko in gradbeno stroko, imeli pa bomo lepe fasade, kar je delo arhitektov.

V celoti se strinjam s prispevkom g. Miloša Križaja v rubriki PP 29 26. oktobra, še posebno glede delovodje »brez pravih papirjev«. Tudi sam sem imel podobno izkušnjo pred leti, ko je pri gradnji prvih predorov med Mariborom in Celjem italijanski izvajalec povzročil kardinalni zrušek v predoru, ki so ga več mesecev sanirali s preprojektiranjem eminentni avstrijski strokovnjaki za metodo NATM. Naredili niso nič, potem pa so prišli hrastniški knapi iz RGD in v štirinajstih dneh sanirali zrušek.

Sicer pa, kako je že dejal naš France: Le čevlje sodi naj Kopitar.

Matjaž Cerovac, dipl. inž. geotehno. in rud., Letuš

Javna debata med arhitekti in gradbeniki oziroma med Inženirsko zbornico Slovenije (IZS) in Zbornico za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) poteka že kar nekaj časa in ni v čast nobeni izmed vpletenih strok. Tudi njihovi predstavniki se resnici na ljubo že nekaj časa vrtimo v začaranem krogu, iz katerega ne znamo izstopiti. Iste teme in isti očitki perpetuirajo iz pisma v pismo, dejstva jih ne zausstavijo, argumenti so brez moči.

Beremo, da so spremembe v novi zakonodaji glede udeležencev pri načrtovanju in graditvi objektov posledica uspešnega lobiranja arhitektov v svoj prid. Takoj odgovorimo, da je edina sprememba glede udeležencev ta, da smo arhitekti izgubili možnost biti vodje gradbišč. To najbrž ni posledica uspešnega lobiranja proti samemu sebi. A že en teden pozneje – spet natanko isti očitek.

Beremo, da je državni sekretar Aleš Prijon lani (2018) posegel v pridobljene pravice gradbenikov z razlago, da je prevladujoča stroka pri načrtovanju stavb arhitektura. Takoj odgovorimo, da je ta uradna razlaga izšla že leta 2008 hkrati z zakonom, ki je prvič sploh uvedel pojem prevladujoče stroke. Pravice, ki je ni, ni moč odvzeti. A že en teden pozneje – spet natanko isti očitek.

Beremo, da arhitekti izrivamo gradbenike iz graditve objektov. Takoj odgovorimo, da se je edino uspešno izrivanje doslej zgodilo leta 2004, ko je inženirska zbornica odvzela arhitektom licenco za vodenje gradbišč, in da trenutno poteka tudi izrivanje arhitektov iz vodenja nadzora. (Ni nam pa znano, zakaj prometni inženirji ne smejo projektirati cest – lahko jih samo gradbeniki.) A že en teden pozneje – spet natanko isti očitek.

V zadnjem pismu bralcev gospod Medved in njegovi soprodpisniki stopajo na polje teorij zarote. Arhitekti naj bi sistematično širili svoje lovke po državni upravi in v njej nameščali svoje ljudi. V času populizma so pomembna čustva in ne dejstva, kaj šele logika. Arhitektom očita vpliv na politiko gradbeni inženir Samo Medved, pldžupan občine Maribor v koaliciji s SMC, SD, Levico in še kakšno stranko. Podobno se o političnem vplivu arhitektov v poslanskem vprašanju vladi sprašuje tudi gradbeni inženir Franci Kepa, poslanec državnega zbora. Politika je umetnost možnega, za stroko pa ta debata že zdavnaj izgubljena.

Zato naj zaključim z odličnim dovtipom arhitekta Andreja Černigoja, ki mi je nedavno prišel na uho. Kako se bodo načrti za hišo izdelovali v prihodnje, če bo uveljavljen predlog IZS in ne bo pomembno, katere stroke je projektant, da je le neke stroke? Preprosto: naročnik bo najprej izbral elektroinženirja, da mu izdelata načrt električnih inštalacij, potem še strojnika in gradbenika, da mu naredita strojne instalacije in statiko. Na koncu bo poklical tudi arhitekta, da naredi načrt arhitekture (doda projektu nekaj estetike, kot temu pravi dr. Medved). In arhitekt bo vprašal ostale: Kje imate zadnje tlorise?

Tomaž Krištof, predsednik ZAPS

S tem uredništvo Pisem bralcev zaključuje polemiko na prispevek Je vodja gradnje arhitekt ali gradbeni inženir? in odzive nanj.

VASJA JAGER

25. 10. 2019
| MLADINA
43 | POLITIKA

Sodobni graščaki

Kako globok je pravzaprav nepremičninski prepad in kako neučinkovita je država pri njegovi premostitvi

Dvajset nepremičninskih mogočnejev

Skupno premoženje največjih lastnikov presega 60 milijonov evrov

Fizične osebe	Število stanovanj	Število hiš	Skupna vrednost v evrih
1.	40		9,231,127
2.	17		4,890,646
3.	20		3,901,551
4.	12	10	3,140,274
5.	27	4	3,009,696
6.	12	1	2,792,062
7.	15	5	2,680,035
8.	11		2,663,497
9.	1	6	2,576,707
10.	3	2	2,543,057
11.		9	2,522,058
12.	41	2	2,508,471
13.	12	2	2,455,947
14.	12		2,407,146
15.	9	3	2,383,111
16.	8		2,354,231
17.	33	1	2,354,134
18.	2	9	2,341,453
19.	38	3	2,336,066
20.	4	2	2,335,169

Vir: Geodetska uprava Republike Slovenije

V trenutku, ko tole berete, se prepad, ki razdvaja Slovenijo, še pogloblja. Z vsakim najetim kreditom, ki gre za plačilo precenjenega stanovanja; z vsako prodajo penthausa v vila bloku, z vsako izkoriščevalsko najemnino, obračunano študentu; z vsakim podedovanim in na novo opremljenim stanovanjem, oddanim tujim turistom prek Airbnb. Cene nepremičnin v Sloveniji še naprej rastejo. Zmagoslavna medijska poročila o okrevanju gradbenega sektorja so se umaknila ugotovitvam, da so stanovanja v velikem delu države, zlasti na Obali in v prestolnici, postala sleherniku nedosegljiva.

»Število mesečnih neto plač, potrebnih za nakup stanovanja, se pri vseh vrstah stanovanj povečuje in poslabšuje njihovo dostopnost. Tudi ob upoštevanju še vedno ugodnih posojilnih pogojev se dostopnost stanovanj poslabšuje,« ugotavlja junijsko poročilo Banke Slovenije o finančni stabilnosti. A med tem ko študenti, matere samohranilke, mlade družine in vsi, ki nimajo nadpovprečnih dohodkov, vse težje prihajajo do strehe nad glavami, ima ozek krog izbrancev vse razloge za dobro voljo.

Nepremičninska neenakost je posebej izražena v Ljubljani. Medtem ko se mlade družine selijo v cenejša stanovanja v okoliških naseljih, po prestolnici investitorji za izbrane petičneže gradijo razkošna naselja vila blokov, kot je tole, ki raste v Rožni dolini.

Njihova imena in naslove ščiti zakonodaja o varstvu osebnih podatkov. Toda številke o njihovem bogastvu, ki so nam jih posredovali iz Geodetske uprave (Gurs), so zadosti zgovorne. Med njimi je anonimnež, ki ima kot fizična oseba v lasti 27 stanovanj in sedem hiš. Pa premožnež, ki ima pod palcem 20 hiš in – morebiti za vsak primer – še šest stanovanj. En sam človek ima v lasti 46 stanovanj – vendar ne visoko kakovostnih, saj je povprečna vrednost vsakega izmed njih okoli 30 tisočakov; skoraj zagotovo gre za stanovanja, ki jih oddaja v najem študentom in ljudem s socialnega roba. Slovenski rekorder po vrednosti stanovanjskega portfelja pa je nekdo, ki ima na svoje ime vpisano lastništvo ali solastništvo 40 stanovanj, vrednih 9,2 milijona evrov oziroma dobrih 230 tisočakov po stanovanju.

To pa še ni vse. Stanovanja in hiše seveda niso edini vir premoženja, nepremičninski baroni vlagajo tudi drugam. Omenjeni stanovanjski rekorder ima v lasti še tri pisarne, devet lokalov, 28 kmetijskih stavb, sedem gozdov in pet stavbnih zemljišč, na katerih bo lahko gradil vila bloke. Vse to pa ne zadostuje, da bi bil izbrani bogataš prvi tudi na skupni lestvici, ki beleži premoženje posameznikov, naloženo v različne tipe nepremičnin. Najbogatejši med slovenskimi lastniki nepremičnin ima tri hiše, eno garažo, en lokal, devet kmetijskih stavb, 27 stavb družbenega pomena, 27 kmetijskih zemljišč, štiri stavbna zemljišča in kar 76 gozdov; slednji pomenijo največji delež njegovega 14,7 milijona evrov vrednega nepremičninskega portfelja.

Kdo mi sname krono z glave?

To so ljudje, ki jih strokovnjakinja za stanovanjsko politiko z ljubljanske FDV Srna Mandić imenuje »zmagovalci denacionalizacije in privatizacije«, slovenski nouveau riches, ki se imajo za svoje bogastvo zahvaliti anomalijam in otroškim boleznim naše demokracije. Mnogi so do njega prišli že kmalu po osamosvojitvi, ko je politika privolila v postopno refevdalizacijo države z vračanjem bogastva. Nekateri pa so si ga morda nakopičili skozi leta s pazljivim nalaganjem začetnega kapitala v ravno pravšnje dele cikla gibanja cen nepremičnin. Vsem pa je skupno, da s svojim kopičenjem premoženja še krepijo skrajnosti vedno bolj zaostrenih nepremičninskih krivic.

Nekaj več kot 2800 fizičnih oseb ima v lasti 16.452 stanovanj, v povprečju šest na osebo. Rekorder je lastnik 40 stanovanj, skupaj vrednih več kot devet milijonov evrov.

Nekaj več kot 2800 posameznikov ima v lasti 16.452 stanovanj, skoraj šest stanovanj na osebo. Njihova skupna vrednost je slabih sedem milijard evrov; težko je reči z gotovostjo, kajti dejansko se to premoženje povečuje iz dneva v dan. Kot ugotavlja poročilo Banke Slovenije o finančni stabilnosti, je bila lani v Sloveniji rast cen stanovanj »najvišja med vsemi državami evroobmočja«, stanovanja so se podražila za več kot 18 odstotkov. In se še dražijo, na veselje stanovanjskih graščakov, ki sedijo na svojem bogastvu in skušajo uganiti trenutek, ko bo krivulja na vrhuncu, da bodo lahko prodajali po najvišjih mogočih cenah.

Takole je videti druga skrajnost nepremičninskega prepada, ki deli Slovenijo: Korotansko naselje na obrobju Ljubljane spominja na brazilsko favelo; »hiše« so last zasebnika, ki jih oddaja ljudem s socialnega dna

© Uroš Abram

Ob tem pa država nima na voljo niti enega samega učinkovitega vzvoda, ki bi jim to preprečil. Prav tako ti ljudje od svojega bogastva širši skupnosti odmerijo relativno gledano le fičnike. Slovenija namreč nima učinkovitega progresivnega **davka na nepremičnine**, ki bi primerno obdavčil tovrstna sorazmerja in zagnal ponudbo na trgu. Pravzaprav nima niti nevtralnega in nesorazmernega nepremičninskega davka, ki ga politika napoveduje že slabo desetletje – temveč le obupno zastarelo in luknjasto ureditev, po kateri je pomemben del opisanega premoženja obdavčen malo ali pa nič.

Neučinkovit davek

Namesto enotnega davka država in občine zdaj zbirajo denar od nepremičnin prek treh različnih virov: pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest, davka na premoženje in nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč (NUSZ), ki prinese daleč največ denarja. Kot so zapisali avtorji interne analize sistema za vlado Marjana Šarca, »vse tri dajatve izvirajo še iz 80. let prejšnjega stoletja, torej iz časov s povsem drugačnim ekonomskim sistemom in lastninskimi razmerji«. Te dajatve so torej zastarele, predvsem pa obupno neučinkovite.

Naravnost tragikomično je stanje davka na premoženje, ki bi moral biti eden ključnih vzvodov zmanjševanja neenakosti v družbi. Plačujejo ga tisti, ki imajo stanovanje z več kot 160 kvadrati površine, davkarji pa je od več kot 382 tisoč takšnih lastnikov uspelo v letu 2017 izpuliti komaj šest milijonov evrov – ali celih 16 evrov davka na osebo. Daleč največ prilivov v sedanjem sistemu obdavčitve nepremičnin tako država zbere z nadomestilom za uporabo stavbnih zemljišč, ki ji na leto nanese okoli 216 milijonov. Zdi se dosti, dejansko pa je znesek precej manjši, kot bi moral biti. Po zadnjem vrednotenju, ki ga je pred dnevi predstavil Gurs, so namreč vse nepremičnine v Sloveniji vredne okoli 153 milijard evrov. V čem je težava? V dejstvu, da pri pobiranju omenjenih treh dajatev vlada popoln kaos.

Zapuščina socializma za zmagovalce kapitalizma

Leta 2012 so v občini Kamnik doumeli, da nekaj ni v redu z zbirkami podatkov, na podlagi katerih so uporabnikom stavbnih zemljišč odmerjali nadomestilo za uporabo; za nameček je bil odlok, na podlagi katerega so to počeli, pomanjkljiv in neskladen z zakonodajo. Zato so se odločili za temeljito revizijo svojih evidenc; izkazalo se je, da so bile milo rečeno odmerjajo NUSZ, so pogosto še vedno zastarele in nepopolne.

Predvsem pa ima ta ureditev veliko luknjo, skozi katero se lahko najbogatejši lastniki nepremičnin izmuznejo brez večjih težav. Kot pove že naziv, se nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča ne zaračuna lastniku stavbe, temveč tistemu, ki jo uporablja. V primerih stanovanj so to njihovi najemniki ali pa imetniki stanovanjske pravice. Nepremičninski magnati z začetka članka, ki imajo v lasti 20, 30 ali celo 40 stanovanj, tako po zakonu, sprejetem davnega leta 1984, sploh niso avtomatično tudi zavezanci za davek. So lahko povsem brez skrbi.

Najboljše doslej, a še ne dovolj dobro

Šarčeva vlada jim je nameravala pristrichi peruti z uvedbo **davka na nepremičnine**, ki bi breme obdavčitve z uporabnikov prenesel na dejanske lastnike nepremičnin, temeljil pa bi na enotni bazi nepremičnin za vso državo. Vse lepo in prav, če se ne bi spet pokazala težava, ki jo Marjan Šarec dobro pozna še iz lokalne politike – nepopolne evidence.

Slovenija nujno potrebuje progresiven nepremičninski davek, ki bo omejil pohlep najbogatejših in sprostil ponudbo stanovanj. Sedaj veljavna ureditev izvira še iz osemdesetih let prejšnjega stoletja.

Država je sicer res vzpostavila novo različico baze nepremičnin, ki jo pripravlja že od leta 2006, pri čemer je minister za okolje Simon Zajc ocenil, da so »zdajšnji modeli najboljši doslej«. Vendarle pa ti

modeli še niso zadosti dobri za uvedbo enotnega davka. Kot pojasnjuje pravnik Franci Gerbec iz nepremičninskega združenja Fiabci, »približno polovica občin geodetski upravi in ministrstvu za infrastrukturo še ni posredovala podatkov o dejanski rabi zemljišč pod javno cestno in železniško infrastrukturo. Čeprav bi to morale storiti do letošnjega junija.« Ob tem vlada Gursu ni zagotovila dodatnih kadrov – obljubila je 20 dodatnih uslužbencev –, ki jih uprava krvavo potrebuje, saj se sedaj utaplja v nepregledni množici podatkov, ki jih mora urediti.

Povprečna cena nepremičnin

Vztrajna in strma rast

	2015	2016	2017	2018
LJUBLJANA				
Povprečna cena (€/m ²)	2040	2180	2410	2770
OKOLICA LJUBLJANE				
Povprečna cena (€/m ²)	1620	1710	1820	2040
MARIBOR				
Povprečna cena (€/m ²)	1050	1080	1150	1260

Vir: Poročilo o slovenskem trgu nepremičnin 2018, Geodetska uprava Republike Slovenije

Na Gursu kljub temu pravijo, da bo nova evidenca vzpostavljena do konca pomladi. A kot je spoznal tudi sam predsednik vlade Šarec, še vedno ne bo zadosti natančna za uvedbo pravičnega nepremičninskega davka, ki bi uspešno preстал tudi presojo ustavnega sodišča. Kot so nam sporočili iz LMŠ, se v premierovi stranki zavedajo, da bodo »vsa ta opravila predvidoma zaključena šele v prihodnjem letu, to pa pomeni, da je obdobje, v katerem bi lahko dosegli potrebno politično soglasje za uvedbo nepremičninskega davka, zamujeno«. Franci Gerbec pa ocenjuje, da bodo ustrezne zbirke podatkov ob sedanjih dinamiki vzpostavljene šele okoli leta 2025. »Če bi zelo pohiteli, bi jih nemara lahko uredili v dveh do treh letih, prej pa zagotovo ne.« Tudi v Skupnosti občin Slovenije pravijo, da so vlado že pred časom opozorili, »da je zastavljen rok za evidentiranje javne cestne in železniške infrastrukture nerealen in da ga občine ne bodo mogle izpolniti«.

Sedenje na zlatih jajcih

Slovenija tako še nekaj časa ne bo dobila predpisa, ki bi učinkovito omejil poglobljanje nepremičninskega prepada. Ministrstvo za okolje in prostor je sicer sprejelo vrsto sprememb stanovanjske in **gradbene zakonodaje**, s katerimi želi med drugim prizemljiti rast pobežljanih najemnin in zmanjšati obseg oddajanja stanovanj petičnim turistom. Banka Slovenije pa je bankam nedavno drastično omejila izdajanje novih stanovanjskih kreditov fizičnim osebam. Vse to kaže, da se pristojne institucije zavedajo problema – vendar ti ukrepi niso dovolj. Visoke najemnine in oddajanje prek Airbnb so namreč simptomi, ne pa izvorni vzroki anomalij na stanovanjskem trgu.

Sekanje kreditov državljanom in državljkankam pa bo zgoj razveselilo podjetja in sklade, ki sedaj načrtno kupujejo stanovanja kot investicije.

Pobezljale niso le cene, temveč tudi najemnine. To stanovanje v Ljubljani lahko najamete za 2600 evrov; na sliki je omara za čevlje, ki čaka na grmado dragih obuval. Medtem pa se vse več študentov že sprašuje, kje bodo živeli med študijem.

Ali kot pravi Gerbec: »Treba je vršiti pritisk na ljudi, ki imajo preveč nepremičnin, ki jih ne želijo trajnostno izrabljati ali ponuditi na trgu. Zato so dolgoročni učinki uvedbe **davka na nepremičnine** še pomembnejši od fiskalnega vidika.« Enako meni Srna Mandić: »V samem centru Ljubljane so zemljišča, primerna za gradnjo, vendar povsem zanemarjena. Če bi bili njihovi lastniki ustrezno obdavčeni, bi gotovo bolj skrbno gospodarili z njimi.« Ker nimamo **davka na nepremičnine**, množica ljudi preprosto »sedi« na svojem premoženju, saj z njim nimajo nobenega stroška.

Davek na premoženje, ki ga na podlagi samoprijave plačajo tisti, ki imajo stanovanja z več kot 160 kvadratnimi metri površine, je povsem neučinkovit.

Po podatkih Statističnega urada je v Sloveniji 150.700 praznih, nenaseljenih stanovanj, od česar jih je 83.000 uporabnih. Samo v Ljubljani je uradno 23.000 praznih stanovanj; dobršen del se jih zagotovo oddaja na črno, a več tisoč jih je zagotovo brez stanovalcev. Ob tem imamo v stanovanjskem fondu kup nepremičnin, ki so za svoje lastnike prevelike in preveč zahtevne za vzdrževanje, pa vendar se jim ne želijo odpovedati. Kot ugotavlja SURS, je namreč v letu 2015 »v več kot 162.000 stanovanjih, velikih povprečno 64 m², živel le po en prebivalec; večinoma so bile to ovdovele ženske, stare povprečno več kot 60 let«. To pomeni, da imamo v tem trenutku v državi okoli 240.000 zgrajenih stanovanj, ki bi lahko ob ustreznih sistemskih ukrepih sprejela mlade družine.

Zmagovalci tečejo nov krog

Ključni izmed teh ukrepov pa je progresiven nepremičninski davek, ki bo na temelju neoporečnih podatkov najbolj obdavčil tiste, ki imajo največ. Gerbec pravi, da je njegovo združenje vladi predlagalo »ureditev po vzoru avstrijske, po kateri bi lastništvo določene kvadrature stanovanjskih površin, na primer do 125 kvadratov, obdavčili po 0,1 odstotka vrednosti na leto, nad tem pa bi stopnje povečevali, če ima nekdo v lasti še več površin. Torej neke vrste davek na luksuz. Zadeva je bila usklajena v širokem krogu deležnikov, še celo Gospodarska zbornica je izrazila svojo podporo.« Toda po vladah Boruta Pahorja, Mira Cerarja in Alenke Bratušek se je – spet zaradi ne do konca dodelanih evidenc – uvedbi nepremičninskega davka odpovedala tudi vlada Marjana Šarca.

Gurs je v težkih razmerah opravil veliko delo; evidence nepremičnin, ki so jih vzpostavili, so res najboljše doslej. Niso pa zadosti dobre za uvedbo poštenega davka, ki bi vzdržal presojo na ustavnem sodišču.

S tem je naredila veliko veselje izbranim nepremičninskim magnatom z začetka članka, ki se jim še vsaj nekaj let ni treba bati, da bi država kakorkoli posegla v njihovo bogastvo. Razveselila je tudi velike kmete, ki za njive in gozdove še naprej ne bodo plačevali ničesar in ki od države prejemajo velikodušne subvencije in odškodnine ob naravnih nesrečah – ob napovedih večje obdavčitve svoje zemlje pa napovedujejo traktorske pohode nad Ljubljano. Razveselila je obrtnike, ki prav tako skočijo v zrak ob vsaki omembi novih davkov – čeprav sedanji sistem nadomestila za stavbna zemljišča prelaga bremena nanje, saj občine zaračunavajo nesorazmerno veliko NUSZ za poslovne stavbe. In končno, razveselila se je tudi katoliška cerkev, ki po nekaterih ocenah razpolaga z več kot 800 milijonov evrov vrednim premoženjskim fondom. In ki je pred skoraj točno letom dni pri Šarcu prek pisma Škofovske konference lobirala za izvzem svojih cerkva, kapel, samostanov, gozdov, travnikov, njiv, domov za ostarele, gostišč in hotelov iz obdavčitve.

»Namesto na izkušnjah iz tujine se Slovenija še kar uči na napakah, ki jih vedno znova dela,« ne skriva razočaranja Srna Mandič. »Morda bodo politiki čez čas, čez 20 ali 30 let, le spoznali, kar

ostali vemo že dolgo. Da je pravična in trajnostna nepremičninska politika eden osnovnih generatorjev razvoja neke skupnosti.«

Najdi vsiljivca

Kdo v koaliciji je proti?

*Odgovori koalicijskih strank razkrivajo, na koga je mislil predsednik vlade, ko je dejal, da **davka na nepremičnine** tudi pod to koalicijo ne bo, ker da ga »v tej konstalaciji vlada ni sposobna sprejeti«*
*SaB: »**Davek na nepremičnine** podpiramo, ne bi čakali z uvedbo, zdi se nam eden najpravičnejših davkov.«*

SMc: »Uvedbo nepremičninskega davka podpiramo, če bi pravično nadomestil doseganje dajatve na tem področju in bi bil orodje za učinkovitejšo izrabo prostora. Za to smo si prizadevali že v prejšnjem mandatu. Verjetno bo znal premier najbolje pojasniti, stališča katerih partneric so ga prepričala v takšno mnenje.«

*SD: »Podpiramo uvedbo **davka na nepremičnine**, kot to določa koalicijski sporazum. Ob tem je pomembno, da davek v povprečju ne bo obremenil ljudi bolj kot današnji NUSZ. Vodilo torej mora biti pravičnost in solidarnost; v obdavčitvi nepremičnin vidimo način, da se davčna bremena bolj pošteno porazdelijo in da se glavno breme obdavčitve vsaj nekoliko odmakne od obremenitve dohodkov iz dela ... Davek mora upoštevati velikost in namembnost nepremičnin, hkrati pa se lahko obdavčitev nepremičnin uporabi kot spodbudo, na primer za oddajanje nepremičnin v dolgoročni najem.«* V SD še dodajajo, da bi morali zbrani prihodki ostati v lasti občin in biti vir za izgradnjo javnega fonda najemnih stanovanj.

*DeSUS: »Glede uvedbe **davka na nepremičnine** je treba povedati, da vlada ni podala nobene informacije poslanski skupini DeSUS, da se davek ne bo uvajal. Ob spremembah množičnega vrednotenja je bilo le pojasnjeno s strani predstavnika vlade, da se **davek na nepremičnine** ne bo uvajal brez ustrezno urejenih evidenc. Zaradi navedenega se poslanska skupina posebej ni opredeljevala do te tematike.«*

Ob tem ni odveč dodati, da je predsednik stranke Karl Erjavec že v mandatih prejšnjih vlad javno izražal nasprotovanje vsakokratnim napovedim uvedbe nepremičninskega davka.

Sodobni slovenski graščaki

Kako globok je pravzaprav nepremičninski prepad in kako neučinkovita je država pri njegovi premostitvi

Dvajset nepremičninskih mogočnejšev

Skupna premoženje največjih lastnikov presega 60 milijonov evrov

Fizične osebe	Število stanovanj	Število hiš	Skupna vrednost v evrih
1.	40		9,231,127
2.	17		4,890,646
3.	20		3,901,551
4.	12	10	3,140,274
5.	27	4	3,009,696
6.	12	1	2,792,062
7.	15	5	2,680,035
8.	11		2,663,497
9.	1	6	2,576,707
10.	3	2	2,543,057
11.		9	2,522,058
12.	41	2	2,508,471
13.	12	2	2,455,947
14.	12		2,407,146
15.	9	3	2,383,111
16.	8		2,354,231
17.	33	1	2,354,134
18.	2	9	2,341,453
19.	38	3	2,336,066
20.	4	2	2,335,169

Vir: Geodetska uprava Republike Slovenije

V trenutku, ko tole berete, se prepad, ki razdvaja Slovenijo, še pogloblja. Z vsakim najetim kreditom, ki gre za plačilo precenjenega stanovanja; z vsako prodajo penthausa v vila bloku, z vsako izkoriščevalsko najemnino, obračunano študentu; z vsakim podedovanjem in na novo opremljenim stanovanjem, oddanim tujim turistom prek Airbnb. Cene nepremičnin v Sloveniji še naprej rastejo. Zmagoslavna medijska poročila o okrevanju gradbenega sektorja so se umaknila ugotovitvam, da so stanovanja v velikem delu države, zlasti na Obali in v prestolnici, postala sleherniku nedosegljiva.

»Število mesečnih neto plač, potrebnih za nakup stanovanja, se pri vseh vrstah stanovanj povečuje in poslabšuje njihovo dostopnost. Tudi ob upoštevanju še vedno ugodnih posojilnih pogojev se dostopnost stanovanj poslabšuje,« ugotavlja junijsko poročilo Banke Slovenije o finančni stabilnosti. A med tem ko študenti, matere samohranilke, mlade družine in vsi, ki nimajo

nadpovprečnih dohodkov, vse težje prihajajo do strehe nad glavami, ima ozek krog izbrancev vse razloge za dobro voljo.

Nepremičninska neenakost je posebej izražena v Ljubljani. Medtem ko se mlade družine selijo v cenejša stanovanja v okoliških naseljih, po prestolnici investitorji za izbrane petičneže gradijo razkošna naselja vila blokov, kot je tole, ki raste v Rožni dolini.

Njihova imena in naslove ščiti zakonodaja o varstvu osebnih podatkov. Toda številke o njihovem bogastvu, ki so nam jih posredovali iz Geodetske uprave (Gurs), so zadosti zgovorne. Med njimi je anonimnež, ki ima kot fizična oseba v lasti 27 stanovanj in sedem hiš. Pa premožnež, ki ima pod palcem 20 hiš in – morebiti za vsak primer – še šest stanovanj. En sam človek ima v lasti 46 stanovanj – vendar ne visoko kakovostnih, saj je povprečna vrednost vsakega izmed njih okoli 30 tisočakov; skoraj zagotovo gre za stanovanja, ki jih oddaja v najem študentom in ljudem s socialnega roba. Slovenski rekorder po vrednosti stanovanjskega portfelja pa je nekdo, ki ima na svoje ime vpisano lastništvo ali solastništvo 40 stanovanj, vrednih 9,2 milijona evrov oziroma dobrih 230 tisočakov po stanovanju.

To pa še ni vse. Stanovanja in hiše seveda niso edini vir premoženja, nepremičninski baroni vlagajo tudi drugam. Omenjeni stanovanjski rekorder ima v lasti še tri pisarne, devet lokalov, 28 kmetijskih stavb, sedem gozdov in pet stavbnih zemljišč, na katerih bo lahko gradil vila bloke. Vse to pa ne zadostuje, da bi bil izbrani bogataš prvi tudi na skupni lestvici, ki beleži premoženje posameznikov, naloženo v različne tipe nepremičnin. Najbogatejši med slovenskimi lastniki nepremičnin ima tri hiše, eno garažo, en lokal, devet kmetijskih stavb, 27 stavb družbenega pomena, 27 kmetijskih zemljišč, štiri stavbna zemljišča in kar 76 gozdov; slednji pomenijo največji delež njegovega 14,7 milijona evrov vrednega nepremičninskega portfelja.

Kdo mi sname krono z glave?

To so ljudje, ki jih strokovnjakinja za stanovanjsko politiko z ljubljanske FDV Srna Mandić imenuje »zmagovalci denacionalizacije in privatizacije«, slovenski nouveau riches, ki se imajo za svoje bogastvo zahvaliti anomalijam in otroškim boleznim naše demokracije. Mnogi so do njega prišli že kmalu po osamosvojitvi, ko je politika privolila v postopno refevdalizacijo države z vračanjem bogastva. Nekateri pa so si ga morda nakopičili skozi leta s pazljivim nalaganjem začetnega kapitala v ravno pravšnje dele cikla gibanja cen nepremičnin. Vsem pa je skupno, da s svojim kopičenjem premoženja še krepijo skrajnosti vedno bolj zaostrenih nepremičninskih krivic.

Nekaj več kot 2800 fizičnih oseb ima v lasti 16.452 stanovanj, v povprečju šest na osebo. Rekord je lastnik 40 stanovanj, skupaj vrednih več kot devet milijonov evrov.

Nekaj več kot 2800 posameznikov ima v lasti 16.452 stanovanj, skoraj šest stanovanj na osebo. Njihova skupna vrednost je slabih sedem milijard evrov; težko je reči z gotovostjo, kajti dejansko se to premoženje povečuje iz dneva v dan. Kot ugotavlja poročilo Banke Slovenije o finančni stabilnosti, je bila lani v Sloveniji rast cen stanovanj »najvišja med vsemi državami evroobmočja«, stanovanja so se podražila za več kot 18 odstotkov. In se še dražijo, na veselje stanovanjskih graščakov, ki sedijo na svojem bogastvu in skušajo uganiti trenutek, ko bo krivulja na vrhuncu, da bodo lahko prodajali po najvišjih mogočih cenah.

Takole je videti druga skrajnost nepremičninskega prepada, ki deli Slovenijo: Korotansko naselje na obrobju Ljubljane spominja na brazilsko favelo; »hiše« so last zasebnika, ki jih oddaja ljudem s socialnega dna

© Uroš Abram

Ob tem pa država nima na voljo niti enega samega učinkovitega vzvoda, ki bi jim to preprečil. Prav tako ti ljudje od svojega bogastva širši skupnosti odmerijo relativno gledano le fičnike. Slovenija namreč nima učinkovitega progresivnega **davka na nepremičnine**, ki bi primerno obdavčil tovrstna sorazmerja in zagnal ponudbo na trgu. Pravzaprav nima niti nevtralnega in nesorazmernega nepremičninskega davka, ki ga politika napoveduje že slabo desetletje – temveč le obupno zastarelo in luknjasto ureditev, po kateri je pomemben del opisane premoženja obdavčen malo ali pa nič.

Neučinkovit davek

Namesto enotnega davka država in občine zdaj zbirajo denar od nepremičnin prek treh različnih virov: pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest, davka na premoženje in nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč (NUSZ), ki prinese daleč največ denarja. Kot so zapisali avtorji interne analize sistema za vlado Marjana Šarca, »vse tri dajatve izvirajo še iz 80. let prejšnjega stoletja, torej iz časov s povsem drugačnim ekonomskim sistemom in lastninskimi razmerji«. Te dajatve so torej zastarele, predvsem pa obupno neučinkovite.

Naravnost tragikomično je stanje davka na premoženje, ki bi moral biti eden ključnih vzvodov zmanjševanja neenakosti v družbi. Plačujejo ga tisti, ki imajo stanovanje z več kot 160 kvadrati površine, davkarji pa je od več kot 382 tisoč takšnih lastnikov uspelo v letu 2017 izpuliti komaj šest milijonov evrov – ali celih 16 evrov davka na osebo. Daleč največ prilivov v sedanjem sistemu obdavčitve nepremičnin tako država zbere z nadomestilom za uporabo stavbnih zemljišč, ki ji na leto nanese okoli 216 milijonov. Zdi se dosti, dejansko pa je znesek precej manjši, kot bi moral biti. Po zadnjem vrednotenju, ki ga je pred dnevi predstavil Gurs, so namreč vse nepremičnine v Sloveniji vredne okoli 153 milijard evrov. V čem je težava? V dejstvu, da pri pobiranju omenjenih treh dajatev vlada popoln kaos.

Zapuščina socializma za zmagovalce kapitalizma

Leta 2012 so v občini Kamnik doumeli, da nekaj ni v redu z zbirkami podatkov, na podlagi katerih so uporabnikom stavbnih zemljišč odmerjali nadomestilo za uporabo; za nameček je bil odlok, na podlagi katerega so to počeli, pomanjkljiv in neskladen z zakonodajo. Zato so se odločili za temeljito revizijo svojih evidenc; izkazalo se je, da so bile milo rečeno odmerjajo NUSZ, so pogosto še vedno zastarele in nepopolne.

Predvsem pa ima ta ureditev veliko luknjo, skozi katero se lahko najbogatejši lastniki nepremičnin izmuznejo brez večjih težav. Kot pove že naziv, se nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča ne zaračuna lastniku stavbe, temveč tistemu, ki jo uporablja. V primerih stanovanj so to njihovi najemniki ali pa imetniki stanovanjske pravice. Nepremičninski magnati z začetka članka, ki imajo v lasti 20, 30 ali celo 40 stanovanj, tako po zakonu, sprejetem davnega leta 1984, sploh niso avtomatično tudi zavezanci za davek. So lahko povsem brez skrbi.

Najboljše doslej, a še ne dovolj dobro

Šarčeva vlada jim je nameravala pristrichi peruti z uvedbo **davka na nepremičnine**, ki bi breme obdavčitve z uporabnikov prenesel na dejanske lastnike nepremičnin, temeljil pa bi na enotni bazi nepremičnin za vso državo. Vse lepo in prav, če se ne bi spet pokazala težava, ki jo Marjan Šarec dobro pozna še iz lokalne politike – nepopolne evidence.

Slovenija nujno potrebuje progresiven nepremičninski davek, ki bo omejil pohlep najbogatejših in sprostil ponudbo stanovanj. Sedaj veljavna ureditev izvira še iz osemdesetih let prejšnjega stoletja.

Država je sicer res vzpostavila novo različico baze nepremičnin, ki jo pripravlja že od leta 2006, pri čemer je minister za okolje Simon Zajc ocenil, da so »zdajšnji modeli najboljše doslej«. Vendarle pa ti modeli še niso zadosti dobri za uvedbo enotnega davka. Kot pojasnjuje pravnik Franci Gerbec iz nepremičninskega združenja Fiabci, »približno polovica občin geodetski upravi in ministrstvu za infrastrukturo še ni posredovala podatkov o dejanski rabi zemljišč pod javno cestno in železniško infrastrukturo. Čeprav bi to morale storiti do letošnjega junija.« Ob tem vlada Gursu ni zagotovila dodatnih kadrov – obljubila je 20 dodatnih uslužbencev –, ki jih uprava krvavo potrebuje, saj se sedaj utaplja v nepregledni množici podatkov, ki jih mora urediti.

Povprečna cena nepremičnin

Vztrajna in strma rast

	2015	2016	2017	2018
LJUBLJANA				
Povprečna cena (€/m ²)	2040	2180	2410	2770
OKOLICA LJUBLJANE				
Povprečna cena (€/m ²)	1620	1710	1820	2040
MARIBOR				
Povprečna cena (€/m ²)	1050	1080	1150	1260

Vir: Poročilo o slovenskem trgu nepremičnin 2018, Geodetska uprava Republike Slovenije

Na Gursu kljub temu pravijo, da bo nova evidenca vzpostavljena do konca pomladi. A kot je spoznal tudi sam predsednik vlade Šarec, še vedno ne bo zadosti natančna za uvedbo pravičnega nepremičninskega davka, ki bi uspešno preстал tudi presojo ustavnega sodišča. Kot so nam sporočili iz LMSŠ, se v premierovi stranki zavedajo, da bodo »vsa ta opravila predvidoma zaključena šele v prihodnjem letu, to pa pomeni, da je obdobje, v katerem bi lahko dosegli potrebno politično soglasje za uvedbo nepremičninskega davka, zamujeno«. Franci Gerbec pa

ocenjuje, da bodo ustrezne zbirke podatkov ob sedanji dinamiki vzpostavljene šele okoli leta 2025. »Če bi zelo pohiteli, bi jih nemara lahko uredili v dveh do treh letih, prej pa zagotovo ne.« Tudi v Skupnosti občin Slovenije pravijo, da so vlado že pred časom opozorili, »da je zastavljen rok za evidentiranje javne cestne in železniške infrastrukture nerealen in da ga občine ne bodo mogle izpolniti«.

Sedenje na zlatih jajcih

Slovenija tako še nekaj časa ne bo dobila predpisa, ki bi učinkovito omejil poglobljanje nepremičninskega prepada. Ministrstvo za okolje in prostor je sicer sprejelo vrsto sprememb stanovanjske in **gradbene zakonodaje**, s katerimi želi med drugim prizemljiti rast pobežljanih najemnin in zmanjšati obseg oddajanja stanovanj petičnim turistom. Banka Slovenije pa je bankam nedavno drastično omejila izdajanje novih stanovanjskih kreditov fizičnim osebam. Vse to kaže, da se pristojne institucije zavedajo problema – vendar ti ukrepi niso dovolj. Visoke najemnine in oddajanje prek Airbnb so namreč simptomi, ne pa izvorni vzroki anomalij na stanovanjskem trgu. Sekanje kreditov državljanom in državljanke pa bo zgolj razveselilo podjetja in sklade, ki sedaj načrtno kupujejo stanovanja kot investicije.

Pobežljale niso le cene, temveč tudi najemnine. To stanovanje v Ljubljani lahko najamete za 2600 evrov; na sliki je omara za čevlje, ki čaka na grmado dragih obuval. Medtem pa se vse več študentov že sprašuje, kje bodo živeli med študijem.

Ali kot pravi Gerbec: »Treba je vršiti pritisk na ljudi, ki imajo preveč nepremičnin, ki jih ne želijo trajnostno izrabljati ali ponuditi na trgu. Zato so dolgoročni učinki uvedbe **davka na nepremičnine** še pomembnejši od fiskalnega vidika.« Enako meni Srna Mandić: »V samem centru Ljubljane so

zemljišča, primerna za gradnjo, vendar povsem zanemarjena. Če bi bili njihovi lastniki ustrezno obdavčeni, bi gotovo bolj skrbno gospodarili z njimi.« Ker nimamo **davka na nepremičnine**, množica ljudi preprosto »sedi« na svojem premoženju, saj z njim nimajo nobenega stroška.

Davek na premoženje, ki ga na podlagi samoprijave plačajo tisti, ki imajo stanovanja z več kot 160 kvadratnimi metri površine, je povsem neučinkovit.

Po podatkih Statističnega urada je v Sloveniji 150.700 praznih, nenaseljenih stanovanj, od česar jih je 83.000 uporabnih. Samo v Ljubljani je uradno 23.000 praznih stanovanj; dobršen del se jih zagotovo oddaja na črno, a več tisoč jih je zagotovo brez stanovalcev. Ob tem imamo v stanovanjskem fondu kup nepremičnin, ki so za svoje lastnike prevelike in preveč zahtevne za vzdrževanje, pa vendar se jim ne želijo odpovedati. Kot ugotavlja SURS, je namreč v letu 2015 »v več kot 162.000 stanovanjih, velikih povprečno 64 m², živel le po en prebivalec; večinoma so bile to ovdovele ženske, stare povprečno več kot 60 let«. To pomeni, da imamo v tem trenutku v državi okoli 240.000 zgrajenih stanovanj, ki bi lahko ob ustreznih sistemskih ukrepih sprejela mlade družine.

Zmagovalci tečejo nov krog

Ključni izmed teh ukrepov pa je progresiven nepremičninski davek, ki bo na temelju neoporečnih podatkov najbolj obdavčil tiste, ki imajo največ. Gerbec pravi, da je njegovo združenje vladi predlagalo »ureditev po vzoru avstrijske, po kateri bi lastništvo določene kvadrature stanovanjskih površin, na primer do 125 kvadratov, obdavčili po 0,1 odstotka vrednosti na leto, nad tem pa bi stopnje povečevali, če ima nekdo v lasti še več površin. Torej neke vrste davek na luksuz. Zadeva je bila usklajena v širokem krogu deležnikov, še celo Gospodarska zbornica je izrazila svojo podporo.« Toda po vladah Boruta Pahorja, Mira Cerarja in Alenke Bratušek se je – spet zaradi ne do konca dodelanih evidenc – uvedbi nepremičninskega davka odpovedala tudi vlada Marjana Šarca.

Gurs je v težkih razmerah opravil veliko delo; evidence nepremičnin, ki so jih vzpostavili, so res najboljše doslej. Niso pa zadosti dobre za uvedbo poštenega davka, ki bi vzdržal presojo na ustavnem sodišču.

S tem je naredila veliko veselje izbranim nepremičninskim magnatom z začetka članka, ki se jim še vsaj nekaj let ni treba bati, da bi država kakorkoli posegla v njihovo bogastvo. Razveselila je tudi velike kmete, ki za njive in gozdove še naprej ne bodo plačevali ničesar in ki od države prejemajo velikodušne subvencije in odškodnine ob naravnih nesrečah – ob napovedih večje obdavčitve svoje zemlje pa napovedujejo traktorske pohode nad Ljubljano. Razveselila je

obrtnike, ki prav tako skočijo v zrak ob vsaki omembi novih davkov – čeprav sedanji sistem nadomestila za stavbna zemljišča prelaga bremena nanje, saj občine zaračunavajo nesorazmerno veliko NUSZ za poslovne stavbe. In končno, razveselila se je tudi katoliška cerkev, ki po nekaterih ocenah razpolaga z več kot 800 milijonov evrov vrednim premoženjskim fondom. In ki je pred skoraj točno letom dni pri Šarcu prek pisma Škofovske konference lobirala za izvzem svojih cerkva, kapel, samostanov, gozdov, travnikov, njiv, domov za ostarele, gostišč in hotelov iz obdavčitve.

»Namesto na izkušnjah iz tujine se Slovenija še kar uči na napakah, ki jih vedno znova dela,« ne skriva razočaranja Srna Mandič. »Morda bodo politiki čez čas, čez 20 ali 30 let, le spoznali, kar ostali vemo že dolgo. Da je pravična in trajnostna nepremičninska politika eden osnovnih generatorjev razvoja neke skupnosti.«

Najdi vsiljivca

Kdo v koaliciji je proti?

*Odgovori koalicijskih strank razkrivajo, na koga je mislil predsednik vlade, ko je dejal, da **davka na nepremičnine** tudi pod to koalicijo ne bo, ker da ga »v tej konstalaciji vlada ni sposobna sprejeti«*

*SaB: »**Davek na nepremičnine** podpiramo, ne bi čakali z uvedbo, zdi se nam eden najpravičnejših davkov.«*

SMc: »Uvedbo nepremičninskega davka podpiramo, če bi pravično nadomestil dosedanje dajatve na tem področju in bi bil orodje za učinkovitejšo izrabo prostora. Za to smo si prizadevali že v prejšnjem mandatu. Verjetno bo znal premier najbolje pojasniti, stališča katerih partneric so ga prepričala v takšno mnenje.«

*SD: »Podpiramo uvedbo **davka na nepremičnine**, kot to določa koalicijski sporazum. Ob tem je pomembno, da davek v povprečju ne bo obremenil ljudi bolj kot današnji NUSZ. Vodilo torej mora biti pravičnost in solidarnost; v obdavčitvi nepremičnin vidimo način, da se davčna bremena bolj pošteno porazdelijo in da se glavno breme obdavčitve vsaj nekoliko odmakne od obremenitve dohodkov iz dela ... Davek mora upoštevati velikost in namembnost nepremičnin, hkrati pa se lahko obdavčitev nepremičnin uporabi kot spodbudo, na primer za oddajanje nepremičnin v dolgoročni najem.« V SD še dodajajo, da bi morali zbrani prihodki ostati v lasti občin in biti vir za izgradnjo javnega fonda najemnih stanovanj.*

*DeSUS: »Glede uvedbe **davka na nepremičnine** je treba povedati, da vlada ni podala nobene informacije poslanski skupini DeSUS, da se davek ne bo uvajal. Ob spremembah množičnega vrednotenja je bilo le pojasnjeno s strani predstavnika vlade, da se **davek na nepremičnine** ne bo uvajal brez ustrezno urejenih evidenc. Zaradi navedenega se poslanska skupina posebej ni opredeljevala do te tematike.«*

Ob tem ni odveč dodati, da je predsednik stranke Karl Erjavec že v mandatih prejšnjih vlad javno izražal nasprotovanje vsakokratnim napovedim uvedbe nepremičninskega davka.

Delite članek

KPL napoveduje svoj propad: Grdo so delali z delavci, zato so odklopljeni od javnega denarja

Čas branja: 8 min

4

25.10.2019 09:00

Eden velikih ljubljanskih gradbincev in vzdrževalcev cest je vložil ustavno presojo zakona o javnih naročilih ZJN-3

SIMONA TOPLAK

Foto: Jure Makovec

Več iz teme:

[gradbeništvo >](#)[pravosodje >](#)[javna naročila >](#)[infrastruktura >](#)[ceste >](#)[podjetja >](#)[KPL >](#)

Če ima podjetje dva pravnomočna prekrška v zvezi s počitki in delovnim časom, je po zakonu o javnih naročilih izključeno iz javnih poslov. To se je zgodilo velikemu ljubljanskemu gradbincu in vzdrževalcu cest **KPL**. Ker niso zakonito ravnali z delavci, se zdaj trudijo, da bi ustavno sodišče razveljavilo ZJN-3. Ni nujno, da jim ne bo uspelo. Ne zaradi namena zakona, to je zagotavljanja zakonitosti in spoštovanja delovnopравnih predpisov, ki je v javnem interesu. Ampak zaradi nejasnosti določb zakona.

Zločin in kazen

Ni raketna znanost ugotoviti, da gre za »zločin in kazen«. Niti ni težko ugotoviti, da je KPL najprej kršil delovne zakonodaje in da zato ne more dobiti javnega denarja. Če bi KPL spoštoval delovne predpise, če ne bi kršil delovne zakonodaje, bi lahko sodeloval pri javnih naročilih.

Nedavno smo se na Financah vprašali, ali je v državi, ki skrbi za zakonitost, treba iz javnega naročanja izključiti tudi tista podjetja, ki ne spoštujejo civilnopравnih pogodb, ki zamujajo s plačili, ki generirajo plačilno nedisciplino. Kršitve delovne zakonodaje pa so že med razlogi za izključitev pri javnih razpisih.

ZJN-3 med drugimi izključitvami določa, da je treba iz javnega naročanja izključiti podjetje, če je v zadnjih treh letih pred potekom roka za oddajo ponudb pristojni organ pri tem ugotovil najmanj dve kršitvi, povezani s plačilom za delo, delovnim časom, počitki, opravljanjem dela na podlagi pogodb civilnega prava kljub elementom delovnega razmerja ali zaradi zaposlovanja na črno – in mu je bila pravnomočno izrečena globa za

prekršek. S temi določbami se preprečuje predvsem dumpinške cene in se onemogoča nekonkurenčnost - to je slabši položaj - tistih, ki spoštujejo zakonodajo.

Statistike, koliko je takšnih gradbenikov, ki bi imeli dva pravnomočna prekrška in bi jih prizadele izpodbijane določbe ZJN-3, ni.

Junija 2017 je KPL dobil plačilni nalog za dve kršitvi v zvezi z zagotavljanjem tedenskega počitka in delovnim časom, kršitve pa so se dogajale od srede januarja do konca maja 2016. Skupna globa tri tisoč evrov. Nekaj tisoč evrov KPL ne bi bolelo. Zabolil pa, ko so odrezani od javnih naročil.

KPL je letos poleti vložil pobudo za začetek postopka za presojo ustavnosti med seboj povezanih členov ZJN-3. KPL predlaga tudi začasno zadržanje izpodbijanih določb. Ne o predlogu začasno zadržanje ne o pobudi seveda še ni odločeno.

Pobudo vlagajo družba in še dva zaposlena. Vsaj eden preživlja nezaposleno ženo in dva mladoletna otroka. Skrbi ga, kako bo naprej, zase in za druge delavce. Drugi pa poziva, naj se KPL omogoči, da se prijavljajo na javne razpise. Če ne bo dela, ne bo plače. KPL torej krši delovno zakonodajo, delavci pa se borijo zanj. Raje imajo službo in plačo kot pravice in spoštovanje zakonov. To je realna slika socialne in zakonite Slovenije.

Kaj izgublja KPL? Milijone

Leta 2018 je KPL ustvaril 38 milijonov evrov prihodkov iz poslovanja, kar 81 odstotkov je vezanih na javni denar.

Do konca septembra 2019 se je KPL izteklo 11 pogodb v vrednosti 17 milijonov evrov. Do konca leta bo poteklo še 15 pogodb v skupni vrednosti skoraj 22 milijonov evrov. »Po končanju teh del bo KPL utrpel bistveno zmanjšanje prihodkov, kar bo neizogibno vodilo v odpuščanje delavcev.«

KPL ima zaposlenih več kot 300 delavcev, za plače, ki so višje od povprečja v panogi, gre dobrih osem milijonov evrov na leto.

KPL v ustavni pobudi zapiše, da bo bistveno zmanjšan upad poslovanja v končni fazi najverjetneje vodil v sam propad KPL. In to – zaradi manjših prekrškov. »KPL zaradi opisane spremembe ZJN-3 zaradi enega samega izdanega plačilnega naloga ne izpolnjuje več pogojev za udeležbo v postopkih javnega naročanja in se na razpise za javna naročila tudi ne prijavlja.«

Očitki KPL proti zakonu – KPL vs. država

Na mizo bomo dali bistvene argumente KPL in na drugi strani države. Država nastopa dvakrat, in sicer prek državnega zbora in vlade, oboje smo združili. Zaradi racionalnosti in jasnosti pa argumente ene in druge strani poenostavljamo.

1. Enakost pred zakonom: KPL zatrjuje, da ni utemeljenega, pametnega in razumnega razloga za razlikovanje med gospodarskimi subjekti, pri katerih so bili ugotovljeni delovnopravni prekrški v obsegu, ki se izpodbija s pobudo, ter tistimi, pri katerih zadevna okoliščina ni podana. Zato je zakon arbitraren. Poenostavimo: KPL trdi, da ni pametnega razloga med kršitelji delovne zakonodaje in tistimi, ki delajo zakonito. KPL tudi trdi, da ni razumno enačiti tega, da delavec na dobi plače, s tem, da ne dobi počitka. Plača je elementarna obveznost, počitek po mnenju KPL ni. Gre torej za hujše in lažje kršitve. KPL opozori, da tudi zakon o delovnih razmerjih kršitev z delovnim časom in počitkom ne uvršča med težje kršitve, so pa takšne neizplačevanje plač, regresa ali delo na črno. V ZJN-3 razlikovanja med kršitvami ni, za vse je predpisana ena sankcija, in sicer prepoved udeležbe na javnih razpisih. Pravnomočne obsodbe za terorizem, trgovino z ljudmi, pranje denarja (ki so tudi izključitveni razlogi) so po mnenju KPL povsem neprimerljive z dvakratno tudi najmanjšo delovnopravno kršitvijo v zvezi z delovnim časom in počitki.

Država: Nesprejemljivo je, da bi država s svojimi sredstvi financirala gospodarske subjekte, ki večkrat kršijo pravice delavcev. Cilj izpodbijane zakonodaje je preprečiti kršenje delovnopravne zakonodaje. Spoštovanje zakonodaje in socialno javno naročanje sta v javnem interesu. Prav kršitve glede delovnega časa in zagotavljanja počitkov so po

podatkih inšpektorata za delo najpogostejše. Zato je izključitev iz javnih razpisov zaradi nespoštovanja razumna. Pri javnih naročilih tudi ni mogoče stopnjevanje sankcij glede na težo kršitve, obstajata le dve možnosti, ali se za določene kršitve izključitev iz javnega naročanja določi ali pa ne. Zakonodajalec se je odločil, da so kršitve delovne zakonodaje – tudi počitek in delovni čas – tako zavržne in nesprejemljive, da se kršitelji odrežejo od javnega denarja.

2. Pravna država: KPL trdi, da določbe ZJN-3 niso jasne, razumljive, nedvoumne. Tako iz zakona ni jasno, kateri prekrški, določeni v zakonu o delovnih razmerjih ZDR-1, so prekrški v zvezi z delovnim časom in počitki. Ni jasno, ali se izpodbijane določbe nanašajo zgolj na kršitve iz 4. in 6. podpoglavja ZDR, torej podpoglavja Delovni čas in počitki, ali pa tudi na podpoglavje Nočno delo, Varstvo nekaterih kategorij delavcev in drugo. Tudi te določbe so namreč namenjene zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu. Če kršitve niso jasno naštet in določene, če dikcija zakona pušča dvom, je zakon neustaven.

Država priznava, da v izpodbijanih določbah res niso posamično navedeni členi ZDR-1, ki bi pomenili kršitev v zvezi z delovnim časom in počitki. Da pa to še ne pomeni, da je določba tako nejasna, da bi kršila načelo pravne države, in da ne bi bilo mogoče jasno ugotoviti in razumeti njene vsebine. Na to kaže že dejstvo, da KPL ni imel nobene težave ugotoviti, da dva prekrška, ki ju je storil, pomenita kršitev predpisov v zvezi z delovnim časom. Tako že jezikovna razlaga ZJN-3 pove, da gre za kršitev vseh tistih določb ZDR-1, ki urejajo delovni čas in počitek zaposlenih.

3. Svobodna gospodarska pobuda: KPL trdi, da ZJN-3 posega v ustavne pravice, ker bistveno zmanjšuje nabor gospodarskih subjektov, ki lahko sodelujejo pri javnih naročilih. Zmanjšana ni le konkurenca pri posameznem postopku, ampak tudi na splošno. Avtomatična izključitev iz javnega naročanja bo namreč ogrozila sam obstoj velikega števila gradbincev. KPL priznava, da je sankcioniranje slabih poslovnih praks v javnem interesu. Vendar v konkretnem primeru te javne koristi ni. Pred zakonitost, spoštovanje tudi delovnopравниh predpisov in onemogočanje slabih praks namreč KPL

postavlja gospodarno in učinkovito porabo javnih sredstev. Zmoten je pristop, ki ga zakonodajalec navaja v predlogu ZJN-3 »da je poslanstvo javnega sektorja, da se zavzema in uresničuje najvišje standarde pri varovanju pravic delavcev, namen katerega je dajanje zgloda in vplivanje na trg«.

KPL tudi trdi, da je teža posledic izključitve iz javnih razpisov zaradi nespoštovanja delovne zakonodaje za podjetja nesorazmerna s koristmi za javni interes. Varstvo delavcev je zagotovljeno z delovno zakonodajo. Varstvo delavcev in spoštovanje delovne zakonodaje se ne zagotavlja skozi javna naročila. Cilj varstva delavcev je mogoče zagotoviti tudi z blažjim sredstvom, ki nima očitno negativnih vplivov na trg javnega naročanja in na poslovanje podjetij.

Država opozarja, da svobodna gospodarska pobuda ne pomeni, da mora država podjetjem zagotoviti posel ali dejavnost. ZJN-3 določa način izvrševanja pravice do svobodne gospodarske pobude, podjetja pa so pri poslovanju z državo omejena tako, da morajo spoštovati veljavne predpise. Ukrep tudi ni nesorazmeren, cilj je varno in zakonito delo v okviru javnega naročanja. Poleg tega je odločitev, ali bodo spoštovala predpise ali ne – in torej ogrožala in preprečevala svoj lastni vstop v javne posle –, povsem na strani podjetij. To je njihova volja in njihova krivda. Podjetja se pač sama odločijo, ali bodo poslovala po predpisih ali ne, za odločitev pa prevzamejo odgovornost in posledice.

4. Varstvo dela: KPL opozarja, da je ustavno sodišče že nakazalo, da je predpis, ki ima za posledico veliko izgubo delovnih mest, lahko v neskladju z ustavo. ZJN-3 povzroča izgubo velikega števila delovnih mest. Tudi tu v KPL opozarjajo na sorazmernost, nujnost in primernost ukrepa. Opozarjajo še na – po njihovem mnenju – paradoks: država se zavzema za socialno javno naročanje, hkrati pa s predpisi o javnem naročanju ogroža delovna mesta in v javnih razpisih zmanjšuje možnosti za delo, ogroža prav socialno.

Država opomni, da navedbe KPL ne prestanejo logičnega testa: določbe ZJN-3 ne bodo zmanjšale možnosti za delo vsem, ampak samo kršiteljem delovnopravne zakonodaje, kar je v javnem interesu. V postopkih javnega naročanja bodo konkurirali samo tisti, ki delajo zakonito in spoštujejo delovno, socialno in drugo zakonodajo. Ko bodo odpadla podjetja, ki svoj konkurenčni položaj in cene izboljšujejo z nespoštovanjem zakonodaje, ko bodo dobili posle tisti, ki delajo zakonito, se bo pri teh povečala možnost zaposlovanja, saj bodo imeli več prihodkov. Določbe ZJN-3 tako ravno zagotavljajo varstvo dela, spoštovanje zakonitosti in socialo. Poleg tega pa še zdravo in zakonito konkurenčno okolje.

5. Retroaktivnost KPL opozarja, da ZJN-3 negativne učinke veže na prekrške, ki so bili ugotovljeni in pravnomočno končani še pred začetkom uveljavitve zakona. Nihče ne sme biti kaznovan za dejanja, za katera zakon ni določil, da so kazniva, in za ta dejanja ni predpisal kazni, še preden so bila storjena. ZJN-3 za storjene prekrške predpisuje sankcijo, ki v času storitve prekrška ni bila predpisana. To je retroaktivnost in neskladje z ustavo.

Država opozarja, da ne gre za dodatno sankcijo za prekršek, temveč gre za določitev pogojev za sodelovanje v postopku oddaje javnega naročila, za določitev pogojev, ki jih je treba izpolnjevati, da lahko podjetje poslovno sodeluje z javnim sektorjem. Enako kot ni primeren tisti, ki pere denar, ni primeren tisti, ki delavcu ne daje plače, regresa, počitka. Odločitev o oddaji javnega naročila je poslovni akt, ne pa kazen ali sankcija za podjetje. Podjetja se ne morejo zanesti, da država v javnem interesu ne bo na novo uredila in na novo določila pogojev, ki veljajo pri dobivanju poslov iz javnega denarja. Poleg vsega je obstajalo prehodno obdobje, podjetja so pred uveljavitvijo vedela, pod kakšnimi pogoji bodo lahko sodelovala, in so svoje ravnanje lahko vnaprej načrtovala.

Statistika kršitev

Največ kršitev delovnega časa ter zagotavljanja odmorov in počitkov delavcem je tradicionalno v dejavnosti gostinstva in turizma. Na drugem in tretjem mestu se v zadnjih letih izmenjujeta trgovina in **gradbeništvo**. Tako je bilo leta 2017 **gradbeništvo** drugo, lani pa tretje.

Eden izmed argumentov KPL kot pobudnika za presojo ustavnosti določenih določb ZJN-3 je, da prekrški s področja delovnega časa, odmorov in počitkov upadajo. Da je torej že zakonodaja pred ZJN-3 v zadostni meri zmanjševala število prekrškov in da država nima nobenega upravičenega razloga za hud in arbitraren poseg.

Na inšpektoratu za delo poudarjajo, da je namen pravil v zvezi z delovnim časom preprečiti pretirano izčrpavanje delavcev in jim dolgoročno zagotoviti varnost in zdravje. Opozarjajo tudi, da je statistika lahko varljiva. Naprej je število kršitev odvisno od tega, koliko pregledov naredijo in katerim kršitvam in panogam dajo v določenem letu poudarek. Eno leto se bolj posvečajo delovnemu času, drugo leto bolj regresom. Eno leto so večkrat pri gradbenikih, drugo leto več pri trgovcih.

Pomembno je tudi, da je kršitve delovnega časa in odmorov že težko zaznati, kaj šele, da bi se jih pripeljalo do pravnomočnega prekrška. Evidenice pri podjetjih so namreč izjemno slabe in pomanjkljive, tudi in posebej pri gradbincih.

Kaj je torej zares razlog, da je kršitev manj? So podjetja postala bolj poštena sama po sebi? Ali pa kršitve zmanjšuje strah? In kateri strah je potemtakem večji, kaj je učinkovito v boju s

kršitvami: strah pred inšpektorji in globami ali povezava dela inšpektorjev in ugotovitev kršitev z odklopom od javnega denarja?

Dnevnik.si

NAJNOVEJŠE	
17 min	Sporno avstrijsko meso naj bi prodajali tudi pri
OBČINA BOHINJ	
Petra Mlakar	Kiritanka Helen
25. oktober 2019 19:30	Miran kot ruska Katarina Veljka
25. oktober 2019 19:30	
25 min	Slovenci remizirali z Ukrajino
50 min	Ples, boks in joga
58 min	Slovenci samo remizirali z Nizozemci
Vse objave	

Za Bremčeve iz Bohinja po zemeljskem plazju 60.000 evrov odškodnine

Skoraj enajst let po usodnem zemeljskem plazju, ki je Bremčevim iz Bohinja uničil hišo, se je sodna pot iskanja pravice za družino končala. Potem ko je sodišče sprejelo sodno poravnavo, ki sta jo sklenili občina in družina, so jo potrdili še bohinjski občinski svetniki.

Skoraj enajst let po usodnem zemeljskem plazju, ki je Bremčevim uničil hišo v Srednji vasi v Bohinju, se je s potrditvijo sodne poravnave na občinskem svetu končalo dolgoletno pravljanje med družino in občino. (Foto: Miran Šubic)

Bohinjski občinski svetniki so na zadnji seji občinskega sveta potrdili 60.000 evrov vredno poravnavo med občino Bohinj in družino Bremec. Ta je tožila občino zaradi zemeljskega plazju, po katerem je ostala brez hiše. Sklenjeno poravnavo je poleti že potrdilo kranjsko okrožno sodišče, a ker gre denar zanjo iz občinskega proračuna, so jo po besedah bohinjskega župana Jožeta Sodje morali

potrditi še občinski svetniki. Kot je povedal Sodja, so na občini zadovoljni, da se je sodna saga, ki je trajala leta in leta, vendarle končala.

NAJNOVEJŠE	
17 min	Sporno avstrijsko meso naj bi prodajali tudi pri nas
20 min	Britanka Helen Mirren kot ruska Katarina Velika
25 min	Slovenci remizirali z Ukrajino
50 min	Ples, boks in joga
58 min	Slovenci samo remizirali z Nizozemci
Vse objave	

Odškodnina nižja od zahtevane

Znesek, ki ga bodo kot odškodnino prejeli Bremčevi, je precej nižji od 400.000 evrov, kolikor je družina v sodnih postopkih terjala od države in občine. Kot je povedal Sodja, pa so v letih pravedanja narasli tudi sodni stroški. »Jaz sicer krivde občine nikakor ne vidim,« je po sklenitvi poravnave na sodišču povedal bohinjski župan. S tem se je v dosedanjih sojenjih že dvakrat strinjalo tudi kranjsko okrožno sodišče in obakrat zavrnilo zahtevek družine Bremec za odškodnino. Vendar pa je višje sodišče v Ljubljani primer vrnilo v ponovno odločanje na kranjsko okrožno sodišče, ki ga je, tokrat že tretjič, odprlo v začetku letošnjega leta.

Usodni dogodki, ki so družini Bremec življenje postavili na glavo, so se dogajali v Srednji vasi v Bohinju, kjer je imela družina hišo. Po obilnih padavinah konec leta 2008 je hišo uničil plaz, ki je zdrsel po pobočju nad domačijo. Brežino pa naj bi dodobra načele že obilne padavine leto prej. Tudi prvo ponovno odločanje kranjskega okrožnega sodišča pred približno štirimi leti se je vrtele predvsem okoli vprašanja, ali sta občina Bohinj in država ravnali dovolj skrbno po prvih opozorilih Bremčevih leta 2007, da so obilne padavine načele teren okoli hiše, in ali bi nesrečni dogodek lahko preprečili. Takšno ukrepanje je sicer v pristojnosti občine in ne države, vendar je sodni izvedenec gradbene stroke **Branko Prokop** takrat poudaril, da je občina Bohinj po poplavih leta 2007 za strokovno mnenje o načeti brežini nad hišo Bremčevih angažirala strokovnjaka geotehnične stroke. Ta je občini predlagal zgolj nekaj začasnih ukrepov, ne pa tudi trajnih, ki bi hišo zavarovali pred nadaljnjo ujmo.

Prepozna opozorila

NAJNOVEJŠE

17 min | **Sporno avstrijsko meso naj bi prodajali tudi pri nas**

20 min | **Britanka Helen Mirren kot ruska Katarina Velika**

25 min | **Slovenci remizirali z Ukrajino**

50 min | **Ples, boks in joga**

58 min | **Slovenci samo remizirali z Nizozemci**

Vse objave

Je pa Prokop na sodišču opozoril tudi na lokacijo porušene hiše Bremčevih, ki je po njegovem mnenju popolnoma neprimerna za gradnjo stanovanjskega objekta. »Gradbeno dovoljenje sploh ne bi smelo biti izdano brez dodatnih načrtov, ki bi zagotavljali varno gradnjo na strmem pobočju. Projekt je bil izdelan tako, kot da bi opisoval gradnjo hiše v idealnih pogojih nekje na ravnini,« je izpostavil. Obsežna podporna konstrukcija, ki bi jo hiša na takem pobočju potrebovala, bi sicer večkratno preseгла naložbo v gradnjo same hiše. Vendar pa ti dokumenti zaradi pomanjkljive **gradbene zakonodaje** niso obvezni za pridobitev gradbenega dovoljenja, za katerega po mnenju sodnega izvedenca zadošča že izjava odgovornega projektanta.

Bohinjcev sodni postopek že od začetka ni pustil ravnodušnih. Kot smo poročali, je domačine že prva tožba občine in države s strani družine, ki je ostala brez strehe nad glavo, presenetila. Prav občina in občani so namreč Bremčevim takoj priskočili na pomoč in jim zagotovili nadomestno stanovanje.

Izredna seja zaradi Podbreznika

25.10.2019 | 10:45

Novo mesto - Novomeški župan Gregor Macedoni je včeraj zaradi zemljišč v Podbrezniku sklical izredno sejo občinskega sveta. Kot smo poročali, gre za zemljišča podjetja IMOS v stečaju, ki so bila naprodaj, zanje pa ima občina predkupno pravico. Novi lastnik zemljišč bi imel na drugi strani pravico uveljavljati terjatve do občine v višini 850.000 evrov, zato se je občina skupaj s še nekaterimi zasebniki, ki večinoma tam že imajo svoje prostore, kot so Enigma – kreativne rešitve, Sorex marketing, Keragrad podjetje za **gradbeništvo** Novo mesto in Mikrografija, odločila za skupen nakup.

»V našem interesu je, da se to območje komunalno uredi in opremi, da zagotovimo pogoje za gradnjo stanovanjskih objektov in razvoj podjetništva, saj vemo, da je povpraševanje po stanovanjih večje od trenutne ponudbe,« je odločitev o nakupu še po prvem scenariju zagovarjal župan Gregor Macedoni. (Foto: B. B., arhiv DL)

S tem načrtom je občinski svet na zadnji redni seji v začetku tega meseca tudi soglašal, a je DUTB občino obvestila, da lahko zgolj ona uveljavlja predkupno pravico oz. mora zemljišča kupiti sama, plačilo varščine pa se izteče danes oz. jutri. Zaradi tega so na občinski upravi pripravili nov predlog (samostojnega) nakupa, zaradi velikosti posla v višini slabih 2,4 milijona evrov pa je moral z njim soglašati tudi občinski svet.

To se je včeraj tudi zgodilo, od 21 prisotnih občinskih svetnikov je bil proti le Alojz Kobe (GAS), ki je poslu nasprotoval že na redni seji z besedami, da »rešujejo nasedle tajkunske projekte«.

M. M.

GOSPODARSTVO, PETEK, 25. OKTOBER 2019 GZS

Oktoberko razpoloženja nabavnikov simbolično višje

IZPOD PERESA GLAVNEGA EKONOMISTA PRI ANALITIKI GZS

Oktoberki indeks nabavnih menedžerjev (Markit) v območju evra se je skladno z našimi pričakovanju nekoliko zvišal (s 50,1 v septembru na 50,2), pri čemer je bilo izboljšanje beležiti tako pri storitvah (51,8) kot v proizvodnji (46,2). To pomeni, da se proizvodnja še vedno krči, vendar manj intenzivno. Med večjimi gospodarstvi je bilo čutiti izboljšanje v Franciji, medtem ko se je globina padca v Nemčiji znižala. Zaloge naročil so bile najnižje v zadnjih 11-ih mesecih, kar pomeni, da bodo presežne zmogljivosti v industriji in storitvah še naprej vplivale na šibko rast cen. Povsem možno je, da nas bo novo vodstvo ECB v kratkem presenetilo še z bolj negativno obrestno mero na deponiranje presežne likvidnosti (trenutno -0,5 %), kar bo vodilo še do nižjih stroškov financiranja držav, podjetij in potrošnikov. Na tak način EU-28 v odsotnosti skupnega evropskega proračuna (manj kot 1 % BNP) in odsotnosti želje, da uskladi fiskalno politiko, precej lažje vsaj posredno spodbuja gospodarsko rast. Na drugi strani se pojavljajo tveganja pretiranega zadolževanja, ki pa se še niso materializirala. Seveda pa so nizke obrestne mere spodbudile prebivalstvo k iskanju novih načinov varčevanja, kar navsezadnje izkazujejo gibanja na trgu nepremičnin (večja evropska mesta) in cene zlata.

Slovenska gospodarska klima v oktobru pričakovano nižja

Vrednost kazalnika slovenske gospodarske klime je bila v oktobru 2019 (4,0 odstotne točke) za 0,7 odstotne točke nižja kot v septembru 2019, kar je bilo na zgornji meji našega intervala pričakovanj (70-odstotna verjetnost) ter odraža nekoliko slabše razpoloženje pri potrošnikih, v **gradbeništvu** in storitvenih dejavnostih. Glede na oktober 2018 je bil kazalnik gospodarske klime v oktobru 2019 nižji za 7,5 odstotne točke. Slabšanje razpoloženja potrošnikov nekoliko preseneča in je verjetno povezano z zaskrbljenostjo Slovencev nad razmerami v svetu. V oktobru 2019 je celo doseglo najnižjo vrednost v zadnjih treh letih. To je bilo že tretje zaporedno mesečno poslabšanje. Slovenski potrošniki so bili bolj pesimistični predvsem glede gospodarskih razmer v državi. Pričakovanje glede gospodarskega stanja v državi je nazadnje doseglo tako nizko vrednost v prvi polovici leta 2016. Slabše razpoloženje potrošnikov lahko odločilno vpliva na to, da se gospodarska rast v naslednjem letu upočasni, saj je delež zasebne potrošnje v BDP 55 %. Kljub rastočem razpoložljivem dohodku lahko prebivalstvo še naprej zaskrbljeno kopiči svoje bančne vloge, s čimer se pozitivni signali s tega dela ne bodo ustrezno odrazili v višji potrošnji, davčnih prilivih in s tem višjim BDP. Kljub vsemu ti prihranki pomenijo večanje potenciala bodočega trošenja.

Stop potrošniškimi posojilom

Banka Slovenije je na tiskovni konferenci 9. oktobra napovedala zaostritev ukrepov na področju potrošniških kreditov, katerih letna rast presega 10 % vsa zadnja 3 leta. Ti naj bi stopili v veljavo že z 1. 11. ter naj bi postali zavezujoči, vendar naj bi omogočali tudi določena odstopanja. Najdaljša ročnost potrošniških posojil naj bi bila po novem 7 let (15 % posojil bi lahko dosegalo ročnost tudi do 10 let), hkrati pa naj bi kreditjemalcem po poplačilu mesečnega stroška kredita ostalo več sredstev, kot je to veljalo prej.

Kreditojemalcem mora tako po poplačilu mesečnega obroka posojila ostati še 76 % bruto minimalne plače, v koliko pa ima vzdrževane člane, se ta znesek še poveča. Pri tem seveda novim pravilom »ne gre na roke« niti dejstvo, da se minimalna plača z 1. 1. 2020 dviguje za 6,1 % na 941 EUR. Po ocenah Združenja Bank Slovenije bi s to spremembo velik del prebivalstva postal kreditno nesposoben. Dodatno težavo pri tem predstavlja, da tem pravilom niso zavezani leasingi ali tuji finančni posredniki. Tudi sivi trg posojil bi zaradi te spremembe utegnil dobiti večji zagon, kar pa del prebivalstva izpostavlja tveganjem.

Države bivše avstro-ogrske z največjim relativnim padcem javnega dolga

Javni dolg v razmerju do BDP v območju evra je v 2. četrtletju 2019 ostal pri 86,4 %, kar je nekoliko manj kot 1 leto prej (87,3 %). Med najbolj zadolženimi članicami ostajajo Grčija (180 % BDP), Italija (138 %), Portugalska (121 %), Ciper (107 %) in Belgija (105 %), katerim tudi nadaljevanje vodenja politike nizkih obrestnih mer najbolj koristi, saj z vsakim refinanciranjem zapadlih obveznic znižujejo svoje obrestne izdatke. To jim odpira fiskalni prostor, ki ga lahko namenijo za (1) zniževanje primanjkljaja, (2) znižanje davkov ali (3) povečevanje javnih izdatkov. Vsaj v zadnjem letu navkljub nizkim obrestnim meram, navedenim državam ni uspelo znižati javnega dolga v razmerju na BDP, in sicer predvsem zaradi visokih javno-finančnih primanjkljajev in šibke rasti nominalnega BDP-ja. Na lestvici držav, ki so bile najbolj uspešne pri zniževanju relativnega bremena dolga v BDP so bile povsem druge države, in sicer iz srednje Evrope: Madžarska (-5,2 o. t.), Slovenija (-5,2 o. t.) in Avstrija (-4,7 o. t.). Slovenski javni dolg je v 2. četrtletju 2019 znašal 68 % BDP, kar je bilo 18 o. t. manj kot v območju evra. Ob pričakovani, okoli 5-odstotni nominalni rasti BDP ter vsaj simboličnem doseganju presežka v javnih financah, se bo dolg države spustil pod Maastritsko mejo v letu 2022.

Ocene napovedi gospodarske rasti za Slovenijo večinoma popravljene navzdol

Trgovinske vojne, nadaljevanje neznank, povezanih z brexitom in težave v evropski avtomobilski industriji so dosegle tudi srednjeevropske države, kjer so se pričakovanja o rasti znižala. Centralne banke na Češkem, Poljskem in Madžarskem se (še) niso odločile, da bodo sledile ECB pri uvajanju novih ekspanzivnih monetarnih ukrepov. V Rusiji naj bi naslednji teden centralna banke še četrtič znižala obrestno mero, saj se inflacija umirja, javne finance izboljšujejo, rubelj pa se je od začetka leta okreplil za okoli 8 %. Ocena dolgoročne rasti slovenskega gospodarstva so ostale nespremenjene zadnja 3 leta, in sicer pri 2,2 %, kar pomeni, da srednjeročna rast v naslednjih dveh letih ostaja nadpovprečna kljub šibkejšim napovedim o rasti izvoza. Za naslednje leto konsenz neodvisnih inštitucij ocenjuje, da bo slovenska rast BDP pri 2,7 %, kar je nekoliko manj od predhodnih napovedi.

Velik padec porabe električne energije v septembru

Septembrska poraba električne energije v Sloveniji se je medletno znižala kar za 9 %, v prvih devetih mesecev pa za 2,1 %. Skupna proizvodnja električne energije v Sloveniji je bila nižja za 1,8 %, predvsem zaradi slabše vodnatosti rek, saj je v hidroelektrarnah proizvodna upadla kar za 18 %. V termoelektrarnah je bila nižja za 1,8 %, v NEK pa je bila višja kar za 14 %. Med večjimi porabniki je poraba upadla predvsem pri neposrednih porabnikih, podjetjih, ki se ukvarjajo s proizvodnjo kovin.

Dogodki v naslednjem tednu: sreda, 30. 10., z vrsto pomembnih objav

V sredo, 30. 10., bodo objavljeni septembrski podatki o prihodih in prenočitvah turistov v Sloveniji in uvoznih cenah ter končnih cenah za potrošnike (t. i. inflacija). V ZDA bo isti dan objavljen BDP v 3. četrtletju 2019, prav tako pa bo zasedal FED ter odločal o spremembah centralne obrestne mere. Menimo, da jo bo verjetno znižal na 1,75 %. Tudi japonska centralna banka bo morebiti sprejela nove odločitve. V četrtek, 31. 10., bo objavljen kitajski indeks nabavnih menedžerjev Caixin, ki naj bi se poslabšal s 51,4 na 50,2. Dan kasneje, v petek, 1. 11., bo v ZDA objavljen indeks nabavnikov ISM, ki naj bi se na drugi strani izboljšal na 48,4.

Semafor napovedi

- Napoved 1: 90-odstotna verjetnost, da bo medletna rast cen v oktobru v Sloveniji med 1,6 in 1,8 % (NOVO).
- Napoved 2: 70-odstotna verjetnost da se bo kitajski indeks Caixin poslabšal na vrednosti 50,0-50,4 (september 2019: 51,4) (NOVO).
- Napoved 3: 80-odstotna verjetnost, da bo FED na naslednjem zasedanju znižal centralno obrestno mero na 1,75 % (NOVO).

INŽENIRKA LETA

INTERVJU Maja Golubovič

Vsak dan je prekratek

Miran Varga

Maja Golubovič je odgovorna vodja del v podjetju Pomgrad. Neutrudna optimistka in tekačica vztrajno nabira izkušnje in priznava, da velikih projektov ni v coni udobja.

Kaj vas je navdihnilo za poklic inženirke?

Planiranje, organiziranje, iskanje tehničnih rešitev in stalno razmišljanje o izboljšavah vsakega delovnega procesa pri vseh domačih opravilih v času odrasčanja. Tudi moja izbira iger v otroštvu je vedno prednost dajala igram, ki so vključevale zlaganje, vijačenje, gradnjo. Že kot otroku so mi odrasli dali vedeti, da sem nedvoumno tehnični tip človeka, čeprav sem bila sama v otroštvu prepričana, da bom veterinarica. Tudi ob prehodu v srednjo šolo mi niti približno ni bilo jasno, v kateri poklic natančno bi se usmerila, poleg tega pa si kot najstnik prepričan (no, vsaj jaz sem bila), da bo vsaka izbira za poklic življenjsko odločilna, tako da je nikakor nisem upala storiti in sem to preložila na čas po gimnaziji. Gimnazija sicer ni bila napačna odločitev, vendar če bi se vsi svetovalci, ki so tako ali drugače vplivali na odločitev za izbiro srednje šole, bolj posvetili temu, v čem sem dejansko dobra in ne le dobrim

ocenam, ki so v mojih časih pomenile samo eno nedvoumno izbiro – gimnazijo, bi se verjetno že takrat odločila za tehnično srednjo šolo. Zdaj se zavedam, da idealne oziroma očitne izbire, ki bi bila toliko boljša od drugih ni, in da bi bila verjetno prav tako srečna v podobnih naravoslovnih oziroma tehničnih poklicih.

Ko pogledate sebe ali druge kolege – kaj je tisto, kar naredi dobrega inženirja/ko?

Dobrega inženirja/ko naredi veliko stvari, vse pa so povezane z vztrajnostjo, načinom razmišljanja, željo po rešitvi problema in dokončanju začetege z ohranitvijo pozitivnega odnosa. Kar pomeni, da ne glede na to, kateri dan v tednu je in koliko je ura, se je treba vedno znati v dani situaciji in odreagirati hitro, vendar premišljeno in pri tem uporabiti vso skoncentrirano znanje. Inženir mora razmišljati analitično in več korakov naprej. To sicer odli-

kuje vse kakovostne kadre v vseh poklicih, vendar je pri inženirjih (vsaj pri gradbenih) razlika v tem, da je naše delo zelo interdisciplinarno, kar v praksi pomeni, da je treba včasih tudi odpeti breme z žerjava, medtem ko po telefonu investitorju poskušaj argumentirati zahtevek za dodatna dela in to le nekaj trenutkov po tem, ko si se z delovodjo dogovoril o načinu in zaporedju izvedbe zahtevnega detajla, in to na terenu pri temperaturah pod lediščem ...

Koliko pa štejejo izkušnje?

Vsak dober inženir se uči s čisto vsako izkušnjo, ki ji pride nasproti, in skuša iz nje izvleči čim več, tudi če je izkušnja negativna. Le tako rastemo in smo lahko pri svojem delu vedno boljši, bolj produktivni, bolj izkušeni in je delo lahko manj stresno. Z izkušnjami sem se tudi sama naučila, da je moj pristop biti vedno radoveden bistven, saj šele korak za korakom, z razumevanjem vseh osnov vsake najmanjše podrobnosti lahko razumeš celotno sliko; pa naj bo to statično ravnovesje zgradbe ali vodenje projekta izgradnje.

Kako ste vi doživeli nominacijo za inženirko leta in kako ocenjujete istoimenski projekt?

Bila sem pozitivno presenečena, ko me je podjetje nominiralo, saj Pomgrad zaposluje večje število zelo uspešnih kolegic inženirk in zato si to štejem še posebej v čast. Nominacija in dogodki povezani s projektom Inženirka leta so mi med drugim odprli oči v smislu, da je zaželeno, da si upamo povedati in priznati, da smo v nečem uspešne. Da

ni edino sprejemljivo vsak dan kar najboljšo možno delati vse, kar počnemo, in pričakovati, da bodo o nas govorili samo dobri rezultati. V tem primeru nas težko prepozna kdo širše in tako težje vplivamo ter predstavljamo inženirske poklice prihodnjim, še nedefiniranim rodovom mladih, kar pa omenjenemu projektu nedvomno uspeva in je izjemna promocija teh poklicev. Projekt je prava uspešnica, nikoli ne bi uganila, da je bil organiziran prvič. Toliko publicitete in pozitivnega odziva si nisem predstavljala niti v sanjah. Sodelujoči pri projektu opravljajo izjemno pomembno delo na področju prepoznavnosti inženirskih poklicev in promocije večje vključenosti žensk v raznovrstne inženirske poklice. Prav vsak posameznik si zasluži vse pohvale in čestitke, spreminjate svet!

Gradbeništvo je pogosto označeno za povsem moško panogo. Ste imeli kaj težav z uveljavljanjem med moškimi kolegi?

Drži, da je večina kolegov moškega spola, vendar se vsaj med kolegi ne ločimo po spolu, ampak veliko bolj po tem, kdo se pretežno ukvarja s stanovanjskimi bloki, kdo z lokalnimi cestami in kdo z inženirskimi objekti. Nikoli nisem pomislila, da je naše delo karkoli povezano ali ločeno s spolom. Je pa res tudi, da sem vedno opazila, da sem se morala precej bolj izkazati kot moški kolegi, da so me na določenem položaju začeli jemati resno, predvsem s strani negradbenih udeležencev pri projektih. Vsekakor sem se in se še vedno zato toliko bolj temeljito »vržem« v določen izziv, naštudiram ozadje ter navsezadnje skupaj s problemom predstavim tudi možnosti rešitve. Prepričana sem, da se spoštovanje pridobi s strokovnostjo in znanjem, da prazne besede dolgoročno ne vodijo do cilja. So me pa dogodki, povezani s projektom Inženirka leta, naučili tudi tega, da je kljub strokovnosti zelo pomembno, kako znaš predstaviti svoje delo, kako dobro znaš ubesediti vso strokovnost.

V poslu imate veliko odgovornost. Kako se soočate s pritiski, ki pridejo skupaj z njo?

Odgovornost raste z vsako novo višjo pozicijo, novim bolj zahtevnim projektom, vendar hkrati rastejo tudi izkušnje. Z vsako novo izkušnjo se kaj novega naučim in nadgradim soočanje s pritiski, ki pridejo zraven. Naučiš se ločiti med zares nujnimi, izjemno nujnimi, nujnimi in tekočimi opravki. Ugotoviš, da za vsako situacijo obstaja rešitev in da je včasih končni rezultat bolj optimalen, če se z nujno odločitvijo počaka in tehtneje premisli, včasih pa seveda to ni možno in se je treba odločiti v trenutku, kjer pa k boljšim odločitvam znova pomagajo izkušnje. Predvsem pa moraš imeti rad svoje delo, drugače je vsako opravilo po nepotrebnem dodatno stresno. Jaz imam to srečo, da me zelo raznoliko delo vodenja gradbišča oz. projekta dobesedno veseli in mi vsak najmanjši dosežek daje motivacijo za nadaljnje delo. Tako znamo s sodelavci najti pozitivno energijo in s tem zmanjšati pritiske tudi v neugodnih situacijah, da lahko delo vedno, kolikor je le možno, tekoče poteka naprej.

Veliko delate tudi v tujini. Se radi vrnete domov?

Seveda je lažje, ko si v domačem okolju. Ta ugodno vpliva na psihično razbremenitev, saj se lahko po celodnevem pestrem dogajanju v službi zvečer zlekneš na domači kavč, pobožaš svojega psa in prosti čas preživiš z družino. Ker so bili taki trenutki zadnja leta redkejši, je zelo pomagalo, da smo se s sodelavci, s katerimi smo si tudi delili stanovanje in skupaj preživeli večino praznikov, odlično razumeli in znali tudi kdaj odmisлити službo in uživati v trenutkih.

Imate ob delu kak hobi, date kdaj možgane na pašo?

Moje primarno priljubljeno »zračenje« glave je prežvljanje prostega časa v naravi, naj bo to le polurni tek po obalah Baltika ali celodnevno hribolazenje po domačih Julijcih. Jutro po tem je namreč še tako velik pritisk prejšnjega dne po navadi videti veliko manjši.

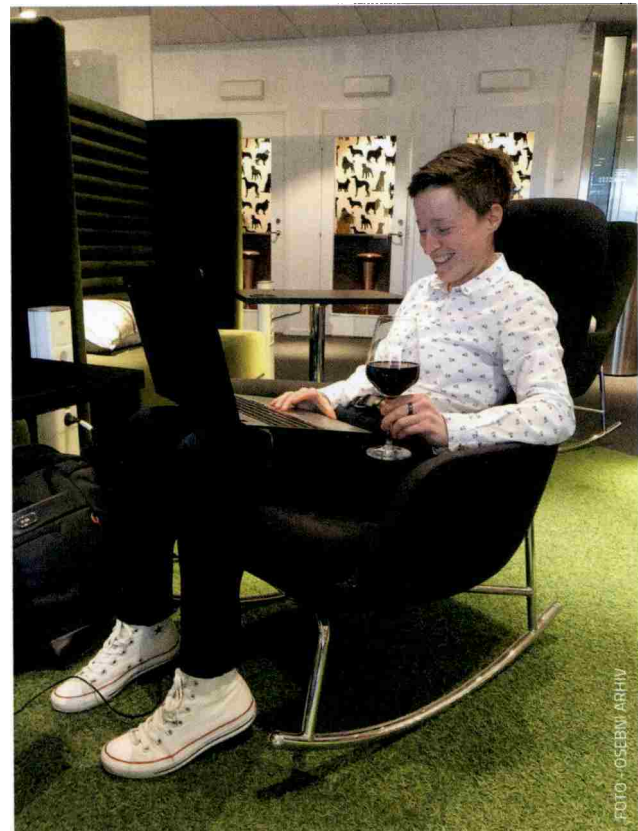
Kaj bi spremenili v panogi **gradbeništva**, če bi imeli to moč?

Že zdaj si prizadevam za to, da delu v **gradbeništvu** odvzamemo status umazanih poklicev, tistih, s katerimi grozijo mladim, ki ne dosežejo zelenega uspeha v šoli. Za izgradnjo ene same stavbe je potrebno toliko različnih znanj in spretnosti, da je prav vsak, ki pri tem sodeluje, lahko odločilen kamenček v mozaiku, zagotovo pa je čisto vsak pomemben. Želela bi, da so dela v **gradbeništvu** bolj spoštovana, da ni samoumevno delati v mrazu in dežju ob nemogočih urah. Na splošno bi v **gradbeništvu** želela, da se daje večji poudarek strokovnosti, da boljše rešitve prevladajo nad hitrejšimi in cenejšimi, za dolgoročno dobrobit vseh vključenih v gradbeni projekt. Tako razmišljanje je morda iluzorno, vendar verjamem, da je vsak najmanjši korak v to smer dober.

Je kje v svetu to bolj urejeno kot pri nas?

Na Švedskem smo hitro opazili, kako drugačen pogled imajo na pravice zaposlenih, skoraj nemogoče je na pri-

mer najti zaposlenega, ki bi opravil nadure tudi takrat, ko bi bilo zaradi kratkega roka to »nujno« potrebno, na drugi strani pa je nam samoumevno, da je delo treba dokončati v določenem roku in obsegu, ne glede na količino dela, ki ga moramo opraviti. Pri tem ne mislim samo na fizične poklice. Primer: na gradbišču na Švedskem je bil končni inšpekcijski pregled (kot pri nas tehnični pregled) sklican v tednu, ko je imela vodja projekta s strani investitorja ravno dopust. Nikomur ni prišlo na misel, da bi samo omenil, ali je možno prestaviti dopust oziroma se vseeno udeležiti pregleda, saj smo vsi vedeli, da bo omenjena vodja projekta v tistem času doma preprosto uživala v brezdelju. Nadomestil jo je nadrejeni, ki pa seveda o projektu ni imel tako podrobnih informacij ...

Katere izkušnje v poslu ne boste nikoli pozabili?

Na desetletni karierni poti sem doživela toliko različnih izkušenj, da je težko izpostaviti eno samo. Zelo pomembno za moj karierni razvoj in način razmišljanja je bila pomembna začetna izkušnja pomočnice vodje gradbišča, kjer sem bila med drugim odgovorna za obračun del, ki ga je pregledoval in potrjeval izkušeni nadzornik stare šole. Le-ta je natančno pregledal vsako zapisano številko in zahteval razlago pri vsaki skici ter me s tem, da je podvomil o vsaki podrobnosti, dejansko prisilil, da sem o vsaki podrobnosti tudi razmišljala in se je naučila na več načinov argumentirati. Če mi kot novinki na gradbiščih kaj ni bilo nedvoumno jasno, mi je to na primeru in tudi na gradbišču natančno razložil. Tako sem osvojila

ogromno gradbeniškega znanja in si pridobila način dela in razmišljanja, ki me vodi v celotni karieri. Pozneje me je zagotovo najbolj zaznamovalo vodenje gradbišča na Švedskem. Vsako gradbišče je sicer svoja zgodba, vendar je na tem gradbišču poleg značilne količine novih izzivov vsakdanjik dodatno popestril nov neznan jezik, pravilniki, zahteve in drugačen način razmišljanja. Poleg dejanskih operativnih izzivov se je bilo treba vsak dan soočiti še s popolnoma novimi pogoji in vprašanji. Vsaka izkušnja mi je dala nove poglede in širino, ki je drugače ne bi mogla dobiti.

Kaj bi radi v karieri še dosegli?

Cilja, kot je zmagati samo za svoje dobro in s tem na račun drugih, nikoli nisem imela. Zato pa vedno stremim k temu, da česarkoli se lotim, delam in se potrudim po najboljših močeh, vedno v dobrobit projekta, katerega del sem. V prihodnosti želim nadaljevati soustvarjanje gradbenih projektov. Zanimajo me vse vloge, ki so del cikla objekta, od pogojev okolice lokacije, ki jih je treba upošte-

vati pri pripravi projekta, do različnih projektnih rešitev in iskanja optimalne rešitve med njimi, do tehnične podpore in izvedbe posamezne podrobnosti skozi izgradnjo, do uporabniku prijazne uporabe objekta in vzdrževanja, rekonstrukcije in sanacije ... Moja osredotočenost je torej predvsem na večstanovanjske stavbe, zanima pa me celo življenjsko obdobje objekta.

Kaj bi počeli v življenju, če se ne bi ukvarjali z **gradbeništvo**?

Zagotovo bi počela kaj tehničnega, morda bi bila avtomehaničarka, se ukvarjala z letalskim inženirstvom ali bi bila oskrbnica planinske kočice. Vendar vem, da bi se tudi takrat v prostih trenutkih ukvarjala z gradbenimi detajli, skušala bi morda izboljšati ali zamenjati okna, optimizirati senčenje v pisarni oziroma planinski koči. Težko si predstavljam, da bi delala karkoli, kar me ne bi v kakšnem segmentu povezovalo z **gradbeništvo**. V življenju me pa zanima toliko stvari, da je bil do sedaj še vsak dan prekratek.

Domov Podatki Podjetja Gospodarska klima, Slovenija, oktober 2019

Gospodarska klima, Slovenija, oktober 2019

Gospodarsko razpoloženje še naprej pada

Gospodarska klima je bila oktobra 2019 nižja na mesečni in na letni ravni: na mesečni ravni za 0,7, na letni pa za 7,5 odstotne točke.

25.10.2019 | končni podatki

DELI OBJAVO:

Branka Savičič Krtevski, Barbara Čertanec, Luka Zupanc

[Povpraševanje po podatkih](#)

Gospodarsko razpoloženje ponovno slabše kot v prejšnjem mesecu

Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila v oktobru 2019 (4,0 odstotne točke) za 0,7 odstotne točke nižja kot v septembru 2019 (4,7 odstotne točke).

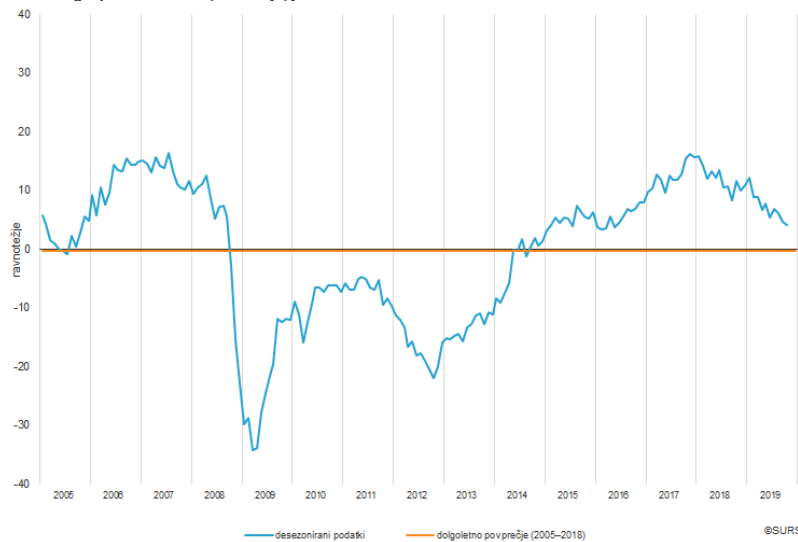
Na raven gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke). Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih in kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tokrat nista vplivala na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni.

Gospodarsko razpoloženje slabše tudi na letni ravni

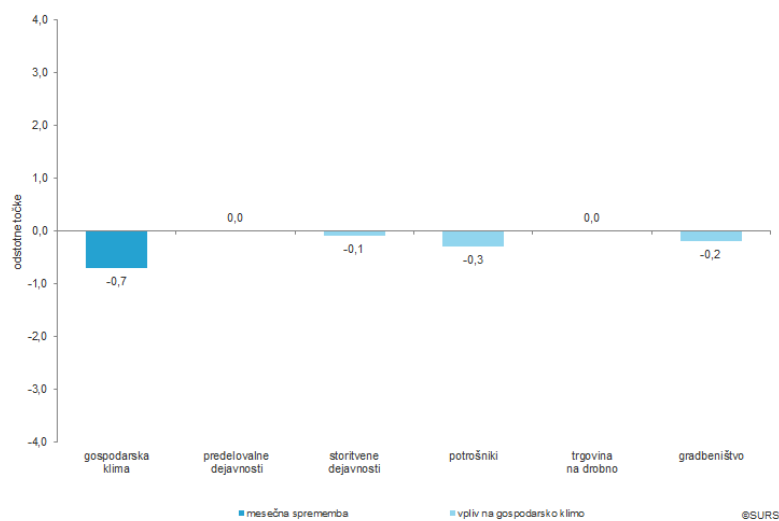
Glede na oktober 2018 je bil kazalnik gospodarske klime v oktobru 2019 nižji za 7,5 odstotne točke.

Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na letni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja predvsem v predelovalnih dejavnostih (za 4,3 odstotne točke), pa tudi v storitvenih dejavnostih (za 1,3 odstotne točke), med potrošniki (za 1,2 odstotne točke) in v **gradbeništvu** (za 0,7 odstotne točke). Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tudi na letni ravni ni vplival na poslabšanje gospodarskega razpoloženja.

Kazalnik gospodarske klime, Slovenija, januar 2005–oktober 2019

Vpliv posameznih kazalnikov zaupanja na mesečno spremembo gospodarske klime, Slovenija, oktober 2019

Vir: SURS

METODOLOŠKO OPOZORILO

Nekateri seštevki in razlike se zaradi zaokroževanja ne ujemajo.

Kazalnik gospodarske klime je tehtani sintezni kazalnik; sestavljajo ga kazalniki zaupanja v predelovalnih dejavnostih, trgovini na drobno, **gradbeništvo**, storitvenih dejavnostih in kazalnik zaupanja potrošnikov.

Iz podatkov so izločeni vplivi sezone in koledarja.

V raziskovanje Mnenje potrošnikov smo v januarju 2016 uvedli metodološke spremembe, ki lahko vplivajo na vrednost kazalnika gospodarske klime. Obiščite tudi našo podatkovno bazo SiStat.

Poslovne tendence, Slovenija, oktober 2019

Zaupanje v gradbeništvu in trgovini na drobno nižje kot v septembru 2019

Vrednost kazalnika zaupanja je bila v oktobru 2019 v gradbeništvu in trgovini na drobno nižja, v predelovalnih in storitvenih dejavnostih pa enaka kot v septembru 2019.

25.10.2019 | končni podatki

DELI OBJAVO:

Barbara Čertanec, Branka Savičič Krstevski

[Povpraševanje po podatkih](#)

Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih enak kot v prejšnjem mesecu

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih je bila oktobra 2019 enaka kot v prejšnjem mesecu, od vrednosti v oktobru 2018 pa za 11 odstotnih točk nižja. Za 1 odstotno točko nižja je bila tudi od dolgoletnega povprečja.

Vrednost kazalnika pričakovana proizvodnja se je glede na september 2019 zvišala (za 5 odstotnih točk), medtem ko sta se kazalnika skupna naročila in zaloge končnih izdelkov poslabšala (vsaka za 3 odstotne točke).

Pomanjkanje usposobljenih delavcev še naprej omejuje proizvodnjo v največ podjetjih

Izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti podjetij je bila v oktobru 2019 83,3-odstotna ali za 0,4 odstotne točke nižja kot v juliju 2019. Več kot 80-odstotna je bila v 57 % podjetij.

Med četrletnimi kazalniki so se poslabšale ocene konkurenčnega položaja na domačem trgu in na trgih držav EU (vsaka za 2 odstotni točki) ter na trgih zunaj EU (za 1 odstotno točko) in obseg novih naročil (za 1 odstotno točko). Izboljšal se je kazalnik ustreznosti proizvodnih zmogljivosti (za 11 odstotnih točk).

Tudi v tem četrletju je bilo pomanjkanje usposobljenih delavcev glavni omejitveni dejavnik proizvodnje za največji delež podjetij (za 34 % podjetij). Sledila sta tudi v tem četrletju nezadostno tuje in domače povpraševanje (30 oz. 28 % podjetij). Odstotek podjetij, ki so poslovala brez omejitev, pa je bil enak kot v prejšnjem četrletju (25 % podjetij).

Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno nekoliko nižji kot v prejšnjem mesecu

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila oktobra 2019 za 1 odstotno točko nižja kot septembra 2019 in enaka kot oktobra 2018 ter za 7 odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja.

Od kazalnikov stanj in pričakovanj so se izboljšali kazalniki pričakovane prodajne cene, poslovni položaj in obseg zalog, medtem ko so se ostali kazalniki poslabšali. Kazalnik pričakovano zaposlovanje ostaja nespremenjen.

Največ podjetij v trgovini na drobno je kot glavni omejitveni dejavnik svoje dejavnosti navedlo konkurenco v sektorju (56 % podjetij), sledili so visoki stroški dela (te je navedlo 35 % podjetij) in nizko povpraševanje (24 % podjetij). 12 % podjetij v trgovini na drobno se pri svoji dejavnosti ni srečevalo z omejitvami.

Kazalnik zaupanja v gradbeništvu nižji na mesečni in letni ravni

Vrednost kazalnika zaupanja v gradbeništvu je bila v oktobru 2019 nižja kot v septembru 2019 (za 4 odstotne točke) in kot v oktobru 2018 (za 14 odstotnih točk nižja), vendar pa višja od dolgoletnega povprečja (za 18 odstotnih točk).

Na vrednost kazalnika zaupanja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje kazalnika skupna naročila (za 7 odstotnih točk). Vrednost kazalnika pričakovano zaposlovanje je ostala enaka kot v prejšnjem mesecu.

Največ gradbenih podjetij je kot omejitveni dejavnik pri poslovanju navedlo pomanjkanje usposobljenih delavcev (45 % podjetij). Sledili so velika konkurenca v dejavnosti in visoki stroški dela (34 % oz. 31 % podjetij). Težav (omejitev) pri poslovanju ni imelo 16 % gradbenih podjetij ali za 2 odstotni točki več kot v prejšnjem četrletju.

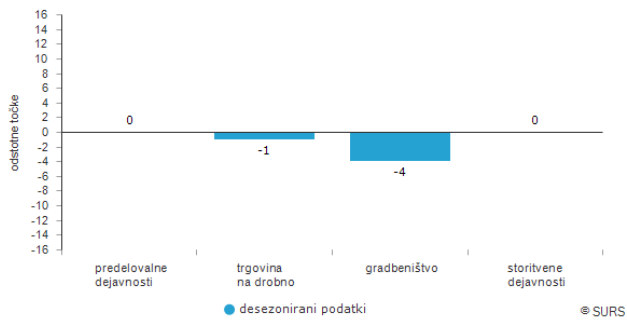
Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih enak kot v prejšnjem mesecu

Vrednost kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bila oktobra 2019 enaka vrednosti v septembru 2019 in za 9 odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja, glede na oktober 2018 pa je bila za 5 odstotnih točk nižja.

Kazalniki pričakovano zaposlovanje, poslovni položaj in pričakovano povpraševanje so se izboljšali, medtem ko sta se kazalnika zaposlovanje in povpraševanje poslabšala. Kazalnika pričakovane prodajne cene in izkoriščenost zmogljivosti sta ohranila vrednost iz prejšnjega meseca.

Največ podjetjem v storitvenih dejavnostih je njihovo dejavnost oteževalo nezadostno povpraševanje (32 % podjetij); druga najpogostejša omejitev je bilo pomanjkanje delovne sile (20 % podjetij); sledile so finančne ovire (19 % podjetij) in druge ovire (9 % podjetij). 31 % storitvenih podjetij se pri svoji dejavnosti ni srečevalo z omejitvami.

Mesečne spremembe vrednosti kazalnikov zaupanja, Slovenija, oktober 2019

Vir: SURS

Priponke

Poslovne tendence, Slovenija, oktober 2019.pdf 507 kB

METODOLOŠKO OPOZORILO

Iz podatkov so izločeni vplivi sezone in koledarja.
Obiščite tudi našo podatkovno bazo SiStat.

25.10.2019 11:24

Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša

Ljubljana, 25. oktobra (STA) - Gospodarsko razpoloženje se je oktobra znova poslabšalo. Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila za 0,7 odstotne točke nižja kot septembra in za 7,5 odstotne točke nižja kot oktobra lani. Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je najbolj vplivalo slabše razpoloženje med potrošniki, na letni pa v predelovalnih dejavnostih.

Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke), kažejo podatki statističnega urada.

Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih in kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tokrat nista vplivala na poslabšanje gospodarskega razpoloženja.

Na letni ravni je na poslabšanje gospodarskega razpoloženja vplivalo predvsem poslabšanje razpoloženja v predelovalnih dejavnostih (za 4,3 odstotne točke), pa tudi v storitvenih dejavnostih (za 1,3 odstotne točke), med potrošniki (za 1,2 odstotne točke) in v **gradbeništvu** (za 0,7 odstotne točke).

Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tudi na letni ravni ni vplival na poslabšanje gospodarskega razpoloženja.

Statistični urad je danes objavil tudi podatke o poslovnih tendencah v oktobru. Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih je oktobra na mesečni ravni ostal nespremenjen, na letni ravni je upadel za 11 odstotnih točk, od dolgoletnega povprečja pa je bil nižji za eno odstotno točko.

Na mesečni ravni se je izboljšal kazalnik pričakovana proizvodnja (za pet odstotnih točk). Kazalnika zaloge končnih izdelkov in skupna naročila sta se poslabšala za tri odstotne točke.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila oktobra za eno odstotno točko nižja kot mesec prej, enaka kot oktobra lani in za sedem odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja.

Od kazalnikov stanj in pričakovanj so se izboljšali kazalniki pričakovane prodajne cene, poslovni položaj in obseg zalog, medtem ko so se ostali kazalniki poslabšali. Kazalnik pričakovano zaposlovanje ostaja nespremenjen.

Vrednost kazalnika zaupanja v **gradbeništvu** je bila na mesečni ravni nižja za štiri odstotne točke, na letni pa za 14 odstotnih točk. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem je bila višja za 18 odstotnih točk.

Kazalnik skupna naročila se je znižal za sedem odstotnih točk, vrednost kazalnika pričakovano zaposlovanje pa je ostala enaka kot prejšnji mesec.

Vrednost kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bila glede na september nespremenjena, glede na lanski oktober pa za pet odstotnih točk nižja. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem se je zvišala za devet odstotnih točk.

Kazalniki pričakovano zaposlovanje, poslovni položaj in pričakovano povpraševanje so se izboljšali, medtem ko sta se kazalnika zaposlovanje in povpraševanje poslabšala. Kazalnika pričakovane prodajne cene in izkoriščenost zmogljivosti sta ohranila vrednost iz prejšnjega meseca.

Konjice: V 'Konusovo cono' vsak dan na delo več sto ljudi

25. 10. 2019

Kako živi t.i. Poslovna cona Konus v Slovenskih Konjicah? Nekateri lastniki so pred kratkim izgradili nove prostore, nekateri bodo še gradili in zaposlovali, drugi pa prostora za širitev več nimajo.

Vsak dan se v več kot 10 podjetij, ki stojijo v t.i. Poslovni coni Konus v Slovenskih Konjicah, na delo pripelje več sto ljudi. Poglavitna dejavnost na tem območju je proizvodnja različnih izdelkov za avtomobilsko, elektro in druge industrije, v zadnjem času so tam mesto našla tudi prevozniška podjetja.

V podjetjih smo preverili, koliko ljudi zaposlujejo na tej lokaciji in kakšne načrte imajo za naprej.

Isokon zaokrožil širjenje

Skoraj največ delavcev na tem območju zaposluje podjetje Isokon, trenutno jih je 214, poleg teh zaposlujejo še 39 sodelavcev na lokaciji v Velenju. Ukvarjajo se s predelavo termoplastičnih materialov, večino izdelkov za številne različne kupce (v **gradbeništvu**, avtomobilski, prehrabni in elektro industriji) pa izvozijo.

“S preteklim nakupom poslovnih prostorov v neposredni bližini in zemljišča v novi industrijski coni smo zaokrožili prostorsko širjenje, v prihodnosti bomo še vedno sledili strategiji razvoja nišnih proizvodov in precej namenili avtomatizaciji in digitalizaciji procesov,” so o načrtih za naprej povedali v podjetju.

Konus Konex

Velik zaposlovalec na tem območju je tudi eden od naslednikov nekdanjega Konusa, podjetje Konus Konex. 165 zaposlenih štejejo trenutno. Spomnimo, da je podjetje na tem območju pred kratkim izgradilo novo tovarno in proizvodno linijo za netkane materiale – ko bo ta obratovala s polno kapaciteto, bodo zaposlili še okoli 12 novih sodelavcev.

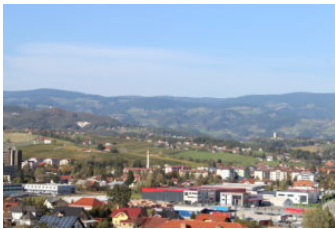
V podjetju se sicer ukvarjajo s proizvodnjo transportnih in pogonskih elementov, netkanih materialov in filtrov.

Unior nima več prostora

100 sodelavcev v poslovni coni Konus zaposluje Unior. Tukaj obdelujejo odkovke za avtomobilsko industrijo. Gre za serijsko proizvodnjo, ki je v osnovi nadaljevanje kovaške zgodbe, kajti vsi odkovki, ki se v Konjicah mehansko obdelujejo, prihajajo izključno iz Uniorjevih kovačnic, bodisi Zreč, Vitanja ali pa iz kovačnice na Hrvaškem. Vse izvozijo in kaže, da bo program v prihodnje še rasel. “Kar pa bo na obstoječi lokaciji fizično vse težje,

saj prostora za gradnjo prak-tično ni. Dokončne odločitve o dinamiki in lokaciji širitve še ni," so sporočili iz Uniorja, zato tudi novih zaposlitev tu za zdaj ne načrtujejo.

Avtoprevoz Borut Fijavž

V podjetju, kjer se ukvarjajo s prevozništvom, logistiko in skladiščenjem, trenutno zaposlujejo 65 sodelavcev. Ker so vozniki trenutno med bolj zaželenimi kadri na Konjiškem, tudi v tem podjetju načrtujejo nove zaposlitve: zaposlili bodo še pet novih sodelavcev. O načrtih za naprej še niso opredeljeni, pravijo v podjetju, saj je to odvisno od gospodarskih tokov

doma in po svetu.

V Transportu Pušnik bodo gradili

V družinskem podjetju, skupini Transport Pušnik, se ukvarjajo z mednarodnimi prevozi blaga. V treh podjetjih, ki jih združujejo, zaposlujejo skupaj 63 ljudi in tudi v tem podjetju načrtujejo nove zaposlitve. Zaposlili naj bi več sodelavcev, disponenta, mehanika in več voznikov tovornih vozil, načrtujejo pa tudi gradnjo novih poslovnih prostorov. Kot so sporočili iz podjetja, naj bi predvidoma začeli graditi spomladi prihodnje leto.

Pretesno za Ramax

RaMaX engineering je prav tako eno od podjetij, ki je nedolgo nazaj na tem območju izgradilo nov proizvodni obrat. Pred dvema letoma so ga odprli, zdaj pa že postaja pretesno.

"Zaradi novih aktivnosti, ki jih peljemo z novim strateškim kupcem, razmišljamo tudi o širitvi proizvodnih prostorov.

Seveda pa bo naša končna odločitev o tem povezana tako s

stanjem naročil, predvsem avtomobilske industrije, ter na drugi strani od rezultatov novih

dogovorov z novimi kupci," so sporočili iz podjetja.

Trenutno zaposlujejo 49 ljudi, ukvarjajo pa se z izdelavo orodij za brizgane plastične izdelke in z brizganjem plastičnih izdelkov za avtomobilsko in industrijo hladilniških kompresorjev. V podjetju iščejo nove sodelavce – nujno potrebujejo nastavljalce strojev za brizganje plastike in posluževalce strojev.

Prihaja Avto Krka

V podjetju Avto Krka načrtujejo, da bo na tej lokaciji v sklopu tehničnih pregledov, registracije vozil in zavarovanj zaposlenih okoli 10 oseb, celoten objekt pa bo vseboval komplementarne dejavnosti, ki bodo poskrbele za dodatne zaposlitve, so sporočili iz podjetja. Trenutno delujejo v starih prostorih Avto Celja, na novi lokaciji pa bodo ponujali še program za tovorna vozila, ure-dili naj bi avtopralnico, gostinski lokal, otroško igrišče, trgovino z avtomobilskimi deli in ostale spremljajoče dejavnosti. Odprtje enote načrtujejo v zadnjem tromesečju letošnjega leta.

Vprašanja smo naslovili tudi na druge lastnike zemljišč v tej poslovni coni, a odgovorov nismo prejeli.

(Nina Krobat, za lokalni časopis NOVICE)

1 od 4

Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša

25.10.2019 11:24

Ljubljana, 25. oktobra (STA) - Gospodarsko razpoloženje se je oktobra znova poslabšalo. Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila za 0,7 odstotne točke nižja kot septembra in za 7,5 odstotne točke nižja kot oktobra lani. Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je najbolj vplivalo slabše razpoloženje med potrošniki, na letni pa v predelovalnih dejavnostih.

Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke), kažejo podatki statističnega urada.

Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih in kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tokrat nista vplivala na poslabšanje gospodarskega razpoloženja.

Na letni ravni je na poslabšanje gospodarskega razpoloženja vplivalo predvsem poslabšanje razpoloženja v predelovalnih dejavnostih (za 4,3 odstotne točke), pa tudi v storitvenih dejavnostih (za 1,3 odstotne točke), med potrošniki (za 1,2 odstotne točke) in v **gradbeništvu** (za 0,7 odstotne točke).

Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tudi na letni ravni ni vplival na poslabšanje gospodarskega razpoloženja.

Statistični urad je danes objavil tudi podatke o poslovnih tendencah v oktobru. Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih je oktobra na mesečni ravni ostal nespremenjen, na letni ravni je upadel za 11 odstotnih točk, od dolgoletnega povprečja pa je bil nižji za eno odstotno točko.

Na mesečni ravni se je izboljšal kazalnik pričakovana proizvodnja (za pet odstotnih točk). Kazalnika zaloge končnih izdelkov in skupna naročila sta se poslabšala za tri odstotne točke.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila oktobra za eno odstotno točko nižja kot mesec prej, enaka kot oktobra lani in za sedem odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja.

Od kazalnikov stanj in pričakovanj so se izboljšali kazalniki pričakovane prodajne cene, poslovni položaj in obseg zalog, medtem ko so se ostali kazalniki poslabšali. Kazalnik pričakovano zaposlovanje ostaja nespremenjen.

Vrednost kazalnika zaupanja v **gradbeništvu** je bila na mesečni ravni nižja za štiri odstotne točke, na letni pa za 14 odstotnih točk. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem je bila višja

---

za 18 odstotnih točk.

Kazalnik skupna naročila se je znižal za sedem odstotnih točk, vrednost kazalnika pričakovano zaposlovanje pa je ostala enaka kot prejšnji mesec.

Vrednost kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bila glede na september nespremenjena, glede na lanski oktober pa za pet odstotnih točk nižja. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem se je zvišala za devet odstotnih točk.

Kazalniki pričakovano zaposlovanje, poslovni položaj in pričakovano povpraševanje so se izboljšali, medtem ko sta se kazalnika zaposlovanje in povpraševanje poslabšala. Kazalnika pričakovane prodajne cene in izkoriščenost zmogljivosti sta ohranila vrednost iz prejšnjega meseca.

Izredna seja zaradi Podbreznika

Novomeški župan Gregor Macedoni je včeraj zaradi zemljišč v Podbrezniku sklical izredno sejo občinskega sveta. Kot smo poročali, gre za zemljišča podjetja IMOS v stečaju, ki so bila naprodaj, zanje pa ima občina predkupno pravico. Novi lastnik zemljišč bi imel na drugi strani pravico uveljavljati terjatve do občine v višini 850.000 evrov, zato se je občina skupaj s še nekaterimi zasebniki, ki večinoma tam že imajo svoje prostore, kot so Enigma – kreativne rešitve, Sorex marketing, Kerograd podjetje za **gradbeništvo** Novo mesto in Mikrografija, odločila za skupen nakup.

preberite več »

Odprite novico na: Dolenjski list

Prikaži vse iz tega vira: Dolenjski list

Prikaži vse iz te kategorije: Novice

Gospodarsko razpoloženje ponovno slabše

Ljubljana, 25. oktober 2019 (MOREL)- Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila v oktobru 2019 (4,0 odstotne točke) za 0,7 odstotne točke nižja kot v septembru 2019 (4,7 odstotne točke). Na raven gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja med potrošniki (za 0,3 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,2 odstotne točke) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 odstotne točke). Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih in kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tokrat nista vplivala na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na mesečni ravni.

Gospodarsko razpoloženje je slabše tudi na letni ravni. Glede na oktober 2018 je bil kazalnik gospodarske klime v oktobru 2019 nižji za 7,5 odstotne točke. Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na letni ravni je vplivalo poslabšanje razpoloženja predvsem v predelovalnih dejavnostih (za 4,3 odstotne točke), pa tudi v storitvenih dejavnostih (za 1,3 odstotne točke), med potrošniki (za 1,2 odstotne točke) in v **gradbeništvu** (za 0,7 odstotne točke). Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno tudi na letni ravni ni vplival na poslabšanje gospodarskega razpoloženja. To so sporočili iz SURS. (konec)